

7

LETNIK XXII.
1975 - 1976

Galeb

Mladinska revija

LETNIK XXII. - APRIL 1976 - ŠTEV. 7

V S E B I N A

Vlado Firm: Matiček in striček na Mount Everestu	169	Poskusimo tudi mi: Mlinček s stopami	190
Marko Kravos: Cankar, človek in pisatelj	174	Danilo Gorinšek: Dva polža	191
Ivan Cankar: Desetica	175	Šolarji pišejo	192
Kotiček za najmlajše: Vera Poljsak: Velik paket	178	Fran Roš: Potujemo	193
Metulji	179	Urednikova pošta	200
Franci Lakovič: Materi	180	Za bistre glave	3. stran platnic
Aleksander Sergejevič Puškin: Pravljica o ribiču in ribici	184		
Podnanoški: Začetek pomladni	185		
Zanimivosti	186		
Sandi Sitar: Zgodbica, ki v njej dežuje	187		
Zora Saksida: Izštevanka	188		
Slike iz narave: Miro P.: Prsteničar	188		
Sport: Ivan Furlanič - Mario Šušteršič: Kolesarjenje v naravi	189		
Započmo veselo: Pavel Golia: Srce igračk - Kvartet	189	Ilustracije za 7. številko Galeba so naredili: Marjanca Jemec Božič (str. 180, 181, 182, 183, 184); Robert Hlavaty (str. 184, 187, 191); Š.P. (str. 169-173); Jelka Reichman (str. 186); Bine Rogelj (str. 193); Magda Tavčar (str. 178, 179).	
		Priloga: Vzpetine in hribovja na Tržaškem. Bazoviške žrtve - besedilo: Evgen Dobrila, risbe: Franci Nemec, slike Lojze Abram.	

Mesečnik (8 številk)

Izdaja:

Založništvo
tržaškega
tiska, Trst

Glavni urednik:
Lojze Abram

Odgovorni urednik:
Albin Bubnič

Uredništvo in uprava:
Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - tel. 41 55 34

Tiska:
Graphart, Trst, tel. 77 21 51

Naslovna stran:

Učenci 5. razreda osnovne šole
»PINKO TOMAŽIČ« v Trebčah

Posamezna številka:

250 lir

Letna naročnina:

2000 lir

Galeb je registriran na sodišču v Trstu pod številko 158 od 3.5.1954

Galeb je včlanjen v zvezo periodičnega tiska USPI (Unione Stampa Periodica Italiana)

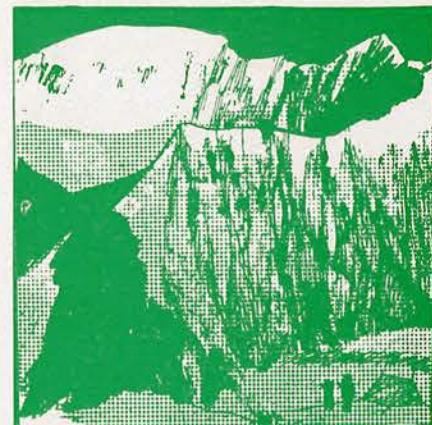

Vlado Firm

Ilustr.: Š. P.

MATIČEK IN STRIČEK NA MOUNT EVERESTU

76. Vzpenjala sta se ure in ure. Ledene stene so bile pred njima. Ostri previsi so ju vabili, a po ledenihi žlebovih bi se Matiček najraje zadričal. Občudovala sta visoke vrhove, ki so se krhali v vrtincu sivih oblakov in včasih utonili v njih. Pripepla sta si dereze in krepko sekala stopinje v led z ostrim cepinom. Previdno sta se spustila čez nevarno lavino. Končno se je stric ustavil. »Matiček, tu bo najino drugo taborišče. Prenočila bova in pojedla nekaj konzerv s suhorjem. Postaviva šotor z dvojnim gumijastim dnem, da ne bova zmrnila.« Ko sta vse opravila, sta utrujena zaspala.

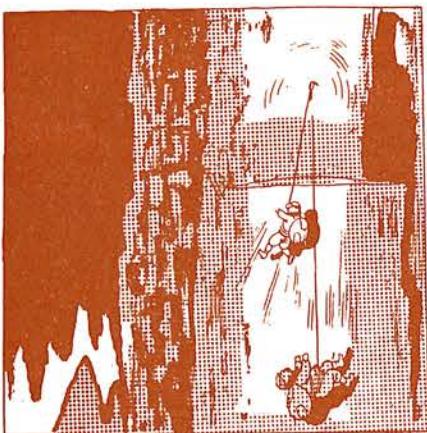

77. Zgodaj zjutraj ju je zbudilo žvižganje vetra. Če bi šotor ne bil tako privezan, bi ga gotovo odneslo. Zlezla sta iz spalnih vreč. Stresalo ju je od mraza. Skozi majhno okence šotorja sta zrla v sivo jutro. Matiček je priganjal: »Brž na pot, da se ne bo prej skisalo vreme!« Stric pa je goadel: »Če naju prehite monsunski vetrovi, sva izgubljena. Toda kaj bi dejali slovenski geografi, če bi se ustrašila vsake rale sape!« Prav tedaj se je veter divje zagnal v šotor, ki ju je nenadoma pokopal pod seboj. Ko sta se privlekla izpod šotorja, je Matiček jezdil strica z »rahlo sapo.«

78. Stric je privezal Matička na vrv. Matička sta jo čez ledeniške stene. Bile so gladke kot ogledalo. Krepko sta morala se skati s cepinom v te gladke stene varne stopnice. Delo je napredovalo počasi. Pod neko ledeno polico se je stric razkoračil, zabil v steno klin in se privezal. Matiček se je vzpenjal za njim. Ko je opazil, da stric hoče zopet kaditi, ga je opozoril: »Stric, nikar! Lahko bi se vam spodrsnilo in kaj bi potlej jaz sam počel v teh mrzlih skalah?«.

79. Stric se ni zmenil za svarilo in Matička. Oprl se je na cepin in segel v žep po pipi. Toda ko jo je hotel vtakniti v usta, je cepin zaradi teže in gibanja popustil. Stric Miha je naglo padal v ledeni prepad. Matička je stričeva teža kot muho potegnila kvišku do klina. Šele sedaj je vedel, kaj se je pripetilo. Globoko pod seboj je zagledal strica, ki je kot muha na pajkovi niti nihal na vrvi. Kljub vsemu se je moral zasmejati. Nato pa je zavpil: »Hej, stric, sedaj sem jaz prvi in vi zadnji!« Z vso močjo se je uprl v steno in poskušal zvleti strica navzgor. Stric je pomagal, vendar je napredoval zelo počasi.

80. Ko je stric Miha končno zopet pripeljal do Matička, je komaj prišel do sape. »Ta vožnja je bila presneto hitra«, je sopihal. »Le glejte, stric, da se drugič ne bo ste odpeljali brez vrvi«, ga je svaril Matiček. »Priznati moraš, Matiček, da je ta plezalna tura presneto pusta«, se je izgovarjal stric. »Le sneg in led sta okrog tebe. Nikjer nobene živali, nikjer ptice.« Matiček pa ga je jezik: »Veste, stric, sanjal sem, da sva potovala na Mount Everest celo z gorskim duhom, ki ste se ga hudo bali.« »Tvoje sanje, le kaj nama pomagajo! Naprej morava, Matiček!« Plezala sta dalje, sopihala od napora in se potila. Mučila ju je zeja.

81. Bila sta že tako visoko v steni, da sta morala pogosto uporabljati kisik. Čim više sta se vzpenjala, tem bolj se ju je polaščala utrujenost. Stric se je zaskrbljeno oziral naokoli. Nad vrhovi je divjala nevihta. Kmalu je završalo tudi nad njima. Grmelo je, oblaki so se vrtinčili in veter je tulil kot lačni volkovi. Vžigali so se bliški. Stiskala sta se k ledeni polici. Stric je že menil, da mu bije zadnja ura. Snežni vihar ju je bičal z ostrimi snežinkami. Matiček je hitro odvil vrv, s katero sta bila privezana k zaledeneli skali.

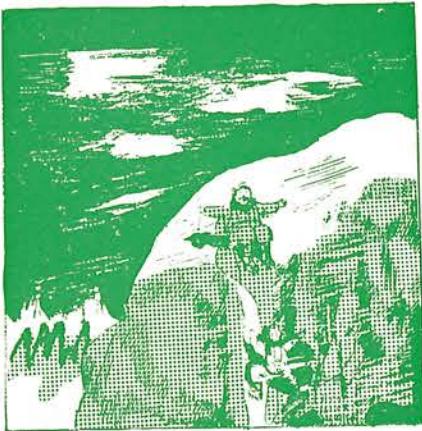

82. Končno je nehalo snežiti. Prav tedaj se je vihar tako močno zaletel v steno, da je strica dvignil s police in ga zanesel više gori na malo snežišče ledenika. Na srečo je bila vrv dovolj dolga, da stric ni obvisel v zraku. Matiček je zrl za njim in si ni vedel pomagati. Stric je bil z letenjem celo zadovoljen. Ko je vihar ponehal, je deček videl, da stric prav udobno sedi v svojem zatišju in grize čokolado. Končno je vodja odprave vstal in zavpil: »Le za menoj, Matiček!«.

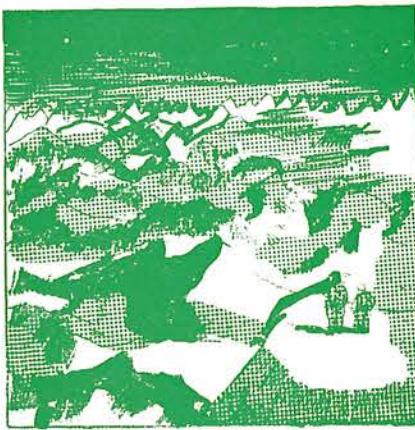

83. Matiček se je čudil stričevi hladnokrvnosti, prav tako pa ga je skrbelo, kako bo splezal za njim. Ko je opazil napeto vrv, se je nečesa domislil. Optral si je nahrbtnik in pričel gibčno kot ptica plezati po napeti vrvi. Ker je imel na rokah debele rokavice, mu drsenje po vrvi ni povzročalo bolečin. »Pravi akrobat!« mu je zaklical stric. Ko se mu je nečak približal, ga je z roko krepko prikel za suknjič in ga potegnil k sebi. Tako je bil Matiček zopet na varnem in pri stricu.

84. Ko sta se nekoliko odpočila, je bilo nebo zopet jasno. Nadaljevala sta s plezanjem. V nekaj urah sta pripelzala do desetmetrske skalne stene. Pot sta nadaljevala po žlebu, kjer sta se gladkih sten oprimala z derezami. Končno sta pripelzala na vrh skale. Tu sta utrujena obsedela. Nobe nega razgleda ni bilo, nad seboj sta vide la samo nebo. Stric je vesel in presenečen vzkliknil: »Saj sva vendar na vrhu!«. Nato je objel Matička, ki od presenečenja sprva ni mogel do besede. Toda veselje ni trajalo dolgo. Ko je stric pregledal zalogu kisika, je rekел: »Pohiteti morava. Samo še deset minut lahko ostaneva tukaj.«

85. Pripelzala sta torej na Mount Everest, najvišji vrh sveta. Kakšen užitek za planinca iz daljne Slovenije. Velika zmaga pa je bila stricu že tudi pobuda za nadaljnje podvige. Na vzhodu se je dvigal še neraziskani vrh Makaru. »Tudi tega se bova lotila«, je ponosno dejal stric. Toda ne le Makaru, na obzorju je vabil mogočni masiv Kančenjunga, na zahodu nepalski in drugi vrhovi. Nak, njuna zmaga na Mount Everestu ne bo edina zmaga prizadevnih planincev. Slovenski zgodovinarji bodo imeli z Matičkom in njegovim stričkom še mnogo dela.

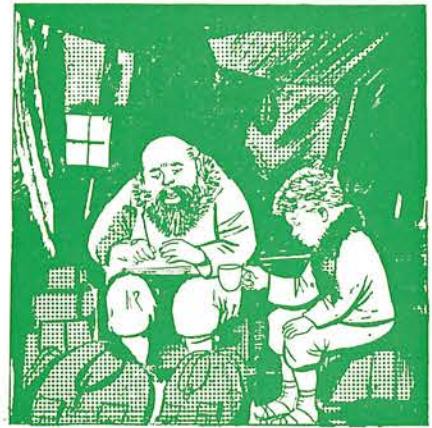

86. Stric je pogledal na višinomer. Ugotovil je, da je vrh visok natanko osem tisoč osem sto osemnovečdeset metrov. Izvlekel je majhen oddajnik in poslal v belo Ljubljano sporočilo: »Z Matičkom sva se zdrava in čila povzpela na Mount Everest. Znanstvene beležke bova predložila. Na vrhu sva ostala deset minut.« Matiček je ponosen prisostvoval oddaji in že gledal samega sebe kot junaka dneva, ki ga občuduje ne le domovina, marveč ves svet. Že je videl svojo in stričeve sliko v domičih časnikih.

87. Stric Miha je iz nahrbtnika izvlekel še majhen ljubljanski grb, zelenega zmaja na stolpu. Zapičil ga je globoko v sneg, da bi prihodnji rodovi, ki se bodo povzpel na streho sveta, vedeli, kako sta pred njimi pripelzala na njen vrh dva ljubljancana, izkušen planinec Miha in njegov pogumni nečak Matiček. Mount Everest je bil torej zaznamovan, a zdaj je bil tudi že zadnji čas, da se planinca odpravita navzdol. Stric je pospravil potrebščine, še enkrat s pogledom objel visoke vrhove in jasno nebo ter se pripravil za sestopanje, ki nikakor ni bilo lahko.

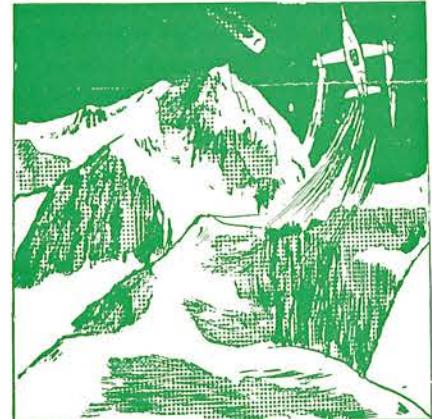

88. Končno sta bila zopet v svojem starem taborišču. Tu sta našla vse nedotaknjeno, le pokrito s snegom. Ko sta odstranila snežno odejo, sta brž zlezla v šotor. Burja, ki je zavijala zunaj, jima ni mogla do živega. Stric je imel na kolenih dnevnik, v katerega je zapisoval popotne vtise. Matiček pa se je izdatno krepčal s kavo. »Čas je, da leževa k počitku«, je rekel stric čez nekaj časa. »Jutri navsezgodaj bova odletela.« Matiček se je v spanju stiskal k stricu, da ga ni zeblo, ta pa je sanjal o svojem vzponu in pomembni zmagi ter se še v spanju zadovoljno smehljal.

89. Naslednje jutro sta bila zgodaj na nogah. Razdrila sta šotor, vse stvari primereno zavila in znosila v letalo. Še poslednjič sta se razgledala po mogočnih himalajskih vrhovih, nato pa zlezla v letalo. Stric je pognal motor. Samo še trenutek in že sta letela nad vrhovi ter se dvigala više in više. Stric je na vsak način hotel leteti čez vrh Mount Everesta. Zaokrožil je nad njim, se še enkrat ozrl na zasnežene velikane, nato pa usmeril letalo na jug. »Dovolj sva zmrzovala. Zdaj poletiva na jug in preko Egipta nazaj v lepe domače kraje.«

(Dalje)

Marko Kravos

CANKAR, ČLOVEK IN PISATELJ

Da je Cankar velik pisatelj, ste že tolikokrat slišali, da je kar nerodno to ponavljati. Prav tako že vsak najbrž ve, da je Ivan Cankar pisal pisma, odrška dela, prozo in veliko različnih člankov, v katerih je razkrival napake svojih sodobnikov in razlagal, kod in kam naj Slovenci skupno z drugimi narodi stopamo v svetlejšo prihodnost. Prav za tako prihodnost, predvsem pa za človeka vredno življenje vseh zatiranih, se je Ivan Cankar pogumno boril z vsem znanjem, z močjo svojega občutljivega srca in z najmočnejšim orožjem, ki mu je bilo dano: s slovensko besedo, ki jo je tako mojstrsko obvladal, da je postal zgled za svoje pisateljske naslednike.

Rad je prihajjal tudi v Trst, kjer se je med tukajšnjim slovenskim delavstvom dobro počutil: tu je večkrat tudi predaval o kulturnih in političnih vprašanjih tistih dni. Kako so ga naši predniki cenili, ne samo kot veli-

Cankarjev avtoportret

kega literarnega ustvarjalca, ampak tudi kot dalekovidnega in razsodnega človeka, nam kaže že obisk na teh njegovih predavanjih: na enem ga je poslušalo kar preko 700 ljudi.

Manj znano, za nas pa zelo zanimivo pa je, da je pisatelj v naših krajih nekaj časa tudi živel in ustvarjal. Bilo je to v juniju in juliju leta 1912, ko je bil Cankar gost dr. Izidorja Reje v Bazovici; tu je zasnoval in deloma napisal novelo *Milan in Milena*.

In zakaj danes s takim poudarkom govorimo o njem? Ker bo 10. maja letos minilo točno sto let, odkar se

je Ivan Cankar rodil. Po vsem Slovenskem se bomo slovesno spomnili te obletnice, saj je to priložnost, da si približamo naše kulturne stvaritve in se zavemo njihove žlahtne moči. Seveda bo to priložnost tudi, da se spet srečamo s pisateljevo

besedo, z njegovimi knjigami, v katerih se zrcali človek v vsej veličini in žalostni onemoglosti, kjer se bojujejo temne sile zatiranja in krivice s težnjo po pravici in resnici, vse pa obžarja človekovo nenehno hrepeneje po svetlobi, po sreči.

Ivan Cankar

DESETICA

Časih leže človeku mrko in težko na dušo, tiha, nerazločna groza, ki mu vzame vso moč, vso radost, vse zaupanje. Grenkobe vsakdanjega življenja so nenadoma silne, neznosne; oglasi se vest, udari na srce kakor kladivo in vsi grehi do najmanjšega, že pozabljeni, planejo črni pred oči. Čemu še živeti? Saj je vse, vse, vse izgubljeno... In plaha roka se izteza trepetajoč po roki posestrimi, plaho oko se ozira in išče prijaznega odzdrava.

Ta ura ni sojena samo človeku, ki je bil prehodil dolgo pot in zasluti smrt in grob. Ob najlepšem jutru dihne mrzlo na dušo, da telebnejo vse misli na tla kakor od kamna. Potrka z železnim prstom ob vesellem večeru, v glasni družbi; roka, ki je držala kozarec, omahne, oči se razširijo, smeh oledeni na ustnicah... Tudi otrok časih nenadoma sredi tihega igranja zakriči, vtretepeče in se v neznanem strahu oklene matere.

Dvanajst ali trinajst let mi je bilo; hodil sem v tretji razred realke. Nekega jesenskega jutra sem se

rano vzdramil; danilo se je komaj, v izbi je bil somrak. Velika je bila izba, ali vendar se mi je zdela tisto jutro ozka in tesna, vsa natlačena in nametana, kakor ob selitvi. Štiri postelje so stale ob stenah, med njimi police za knjige, veliki leseni kovčki, skrinjam podobni, omare za obleko, na sredi ogromna miza, s knjigami in zvezki pokrita; vse to je dobilo v somraku čudne, popačene, nekako sovražne oblike in je napravilo vtis nepopisne revščine in žalosti. Na ostalih posteljah so ležali moji tovariši; lica vroča, puhteča, usta na pol odprta. Starejši so bili od mene; že drugo leto smo stanovali in spali v isti izbi, pa jim nisem bil pravi tovariš; gledali so me po strani, sam ne vem zakaj. Kmečki sinovi so bili, krepki, glasni, veseli; v meni pa je bilo, nekje čisto na dnu, nekaj grenkega in pustega, kar se je morda ponevedoma razodevalo tudi v besedi in v očeh.

Na okna je potrkal dež, čisto potihoma, kakor z mehkimi prsti; лило je že teden dni v dolgih, tenkih

curkih; tisti dež, ki napravi človeka otožnega, topega, mu zastre vse veselje podobe in mu pokaže druge, neznane, v sive halje zavite. V izbi je bil vzduh težak in zatohel; dišalo je kakor po ostankih slabe večerje, po dežju, po neumitih, potnih telesih, po strupeni sapi bolnikov.

Vse to sem videl in občutil v enem samem trenutku; in vsega me je presunila grenka, neusmiljena bolest. Ta težki, strupeni sopuh v izbi mi je bil nenadoma kakor podoba in znamenje mojega življenja. Vsega življenja, od prvih žalostnih spominov pa do konca, daleč v brezupno prihodnost, ki sem jo videl razločno pred seboj. Tako me je bilo groza, da sem si komaj upal dihati; ležal sem čisto mirno, oči široko uprte v somrak. Bilo je kakor v sanjah, ko človek v enem samem hipu prehitl leta in desetletja — ena sama podoba je, v enem samem okviru, a lic je tisočero, bele oči strme trdo, kakor iz večnosti. Vse grenke ure se vračajo in devetkrat huje jih občuti srce v spominu, nego jih je občutilo prvikrat. Daleč gre spomin, vse za-store odgrne. Spominjal sem se dogodkov, ki so se vršili, ko sem bil komaj dobro shodil in so me še oblačili v dolgo, neokretno krilce. Povrnili so se večeri, ko sem zaspal z objokanimi očmi; povrnila so se ju-tri, ko sem se vzdramil in nisem odprl oči, da bi ne videl dneva, da bi ga nikoli več ne videl. Malodus-nost se je prelila v obup, v nemo-grozo pred življnjem, v spoznanje, da drži pot nevzdržema hizdol, v brezdanjo globočino, in da ni rešitve. Ne jekniti nisem mogel ne za-stokati; tiščalo mi je srce z neusmi-ljeno silo.

Gospodinja je stopila v izbo.

»Fantje, kvišku!«

Velika je bila in debela, v lica za-buhla; bal sem se kakor nečesa

sovražnega, zlohotnega; in ona je to najbrž vedela, ker me tudi sama ni imela rada. Tisto jutro pa mi je bila še strašnejša, ogromna kakor gora, temna in tuja; vztrepetal sem, ko me je osvignila z malimi sivimi očmi; in vstal sem hitro.

Zeblo me je, ko sem se oblačil; in lačen sem bil; zajtrka nisem imel, drugi trije so ga imeli; iz kuhinje je prijetno dišalo po kavi. Doma sem pravil, da mi dajejo jutranjo kavo tam nekje na Šentpetrski cesti, pa ni bilo res; grenko in čudno se mi je storilo, ko sem ugledal na mizi ve-like, polne skodelice, iz katerih se je sladko in toplo kadilo; poleg vsake skodelice je bil kos belega kruha, skorja rumena, lepo zapečena, da bi zahrustala med zobmi.

»Kaj bi zdaj in kam bi?« sem po-mislil. Doma nisem mogel ostati in bi tudi ne bil maral; rajši v mrtvaš-nico opolnoči. Na okno je tiho potr-kaval dež; če bi hodil po ulicah le pol ure, bi bil premočen do kože in vsi bi vedeli kako in kaj. Šole pa me je bilo strah; učenje mi ni delalo skrbi, ali vse mi je bilo tam tuje, neprijažno; stal sem pred učiteljem kakor razbojnik pred sodnikom.

S knjigami pod pazduho sem stopil na ulico. Koj mi je stopila vlaga v čevlje in stresel me je mraz. Dež mi je pršil v lice, knjige sem skril pod suknič. Ulice so bile žalostne, sive; vse sivo, hiše, ljudje, misli, ves svet; tlak je bil spolzek, po ce-stah so se nabirale in prelivale ve-like luže; če je šel voz mimo, je škropilo na obe strani in ljudje so se umikali; neba ni bilo, do mokrih streh je visela siva meglja. Ljudje, ki sem jih srečaval, so bili vsi mrki, nepriljubljeni, kakor da bi skrivali za čelom temne misli, nelepe skrbi; hiteli so mimo, vsi so gledati v tla.

Nisem šel naravnost proti šoli, prezgodaj je še bilo. Hodil sem po

ulicah, gledal pa nisem nikamor, ni-česar nisem iskal. Časih je zadišalo iz odprte pekarnice po gorkih svežih žemljah, po tistih zlatorumenih; za-hrustaš enkrat, pa je ni. Dežilo je tih-o; iz cevi ob oglih je curljalo, luže so rasle, prepregale so ceste od tla-ka do tlaka; kakor sem stopil, je zažmečilo in voda mi je brizgala v čevljih že iznad prstov.

Šolsko poslopje je bilo zelo visoko in zelo gosposko; bil sem pred njim kakor berač pred gradom. Okna so gledala mrko in strogo, kakor učitelji. Ko sem stopil v vežo, sem po-veljal glavo in hudo mi je bilo. Tako bi človek stopil v sovražnikov hram, roke zvezane na hrbtnu, ves ubog in ponizan. Noge so mi bile težke, šel sem počasi po stopnicah, upognjen, kakor hodijo starci.

V šolski sobi je bilo zelo toplo; ali dišalo je tuje, neprijetno, Bog sam vedi kakor po besedi: »Ruhe!« Ko je človek ugledal te redno in skrbno razvrščene klopi, naenkrat ni bil več človek, temveč učenec in številka v razredni knjigi. Bolest ti kljuje v srcu, ti bije na tilnik, ti pa premisljuj, kdaj da je bil rojen Klop-stock.

Nič nisem vedel, kateri učitelj je bil in kaj je govoril; ves čas je bila ena sama misel v meni: »Bodi konec, saj mi ni nič; nehaj!« — Poleg mene je sedel moj debeli tovariš, sin ljubljanskega krčmarja, in je ne-prestano jedel. Skrival se je za širo-ki hrbet svojega prednika in je jedel. Okrogel, zalit obraz je imel in hu-dobne, skope oči; tolste roke so bile zmerom mastne, ker je jedel, jedel. Meni je bilo v prsih suho in prazno, jezik mi je bil trd.

Ob desetih, ob uri počitka, so vstali vsi, da bi si šli kupit klobasic k vratarju ali prebegat se po dvo-rišču. Jaz nisem vedel kam. Grabilo me je za srce, da sem sam, čisto

sam. Najrajši bi bil zaklical, kakor sem bil otrok: »Bog, daj mi umreti!«

Prišel je tovariš in je rekel: »Ti, zate je pismo!«

Res je bilo na deski napisano mo-je ime. Šel sem, starec, s težkimi trudnimi koraki k vratarju.

Ko sem pismo dobil, so se mi ro-ke tresle in skril sem se k oknu, da bi ne videlo tega svetega pisma no-beno nevredno oko. Črke velike, lju-be, neokrette so razodevale mate-rino roko. Odpiral sem počasi, in čisto čudno, veselo in težko mi je bilo pri srcu. Tam so bile spet tiste velike, težke, neokrette črke: »Lju-bi sin!« Zakaj mati se je bila šele od nas otrok naučila pisati: zato da bi je ne bilo sram. Ko sem razgrnil pismo, je zaklenketalo na tleh; sklo-nil sem se in sem pobral; desetica je bila.

Tista tanka, ogoljena, srebrna de-setica, ki jih že zdavnaj ni več. Ko sem jo vzel v roko, me je obšlo kakor milost božja. Vse je vztrepetalo, vzplapolalo v meni, vzdignilo me kvišku, kakor v plamenu ljubezni. Videl sem tisto ljubo, velo, trepetajočo roko, ki je držala med prsti po-slednjo desetico ter jo naposled spustila v pismo. Zakaj desetica je bila poslednja, to sem vedel, kakor da je bilo na nji sami napisano.

Skril sem se čisto v kot, da bi me nihče ne videl. Iz srca, iz prsi, iz vsega telesa mi je planil jok, stresal me kakor v vročici. Ali ko sem se vračal po stopnicah v šolsko izbo, je bilo v meni svetlo, svetlo. Iz daljave je videla mati mojo bolest in se je smehljaje ozrla name, kakor se ozre samo ljubo sonce. In glej, čudo nebeško — res so se bili raz-mknili oblaki in veselo sonce je zasijalo skozi okno.

Matere ni več, tistih starih dese-tic tudi ne in dnevi so zdaj mračni in pusti vse do noči.

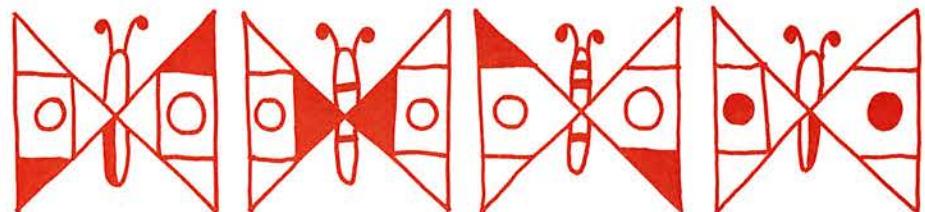
Kotiček za najmlajše

Vera Poljšak

Ilustr.: Magda Tavčar

METULJI

SAMO DVA METULJA STA POPOLNOMA ENAKA, KATERA DVA?

Franci Lakovič

MATERI

VETER NA MESTU
KJER SIN TI JE PAL,
VRTNIC RDEČIH
JE MNOGO SEJAL.

VSAKA KOT KAPLJA
JE SRČNE KRVI,
VSAKA POMLADI
NA NOVO VZBRSTI.

TAMKAJ CVETIJO
SREDI PLANIN
V TRAJEN SPOMIN.
FANTU - JUNAKU

Ilustr.: Magda Tavčar

Pravljica o ribiču in ribici

Daleč tam ob sinjem morju,
v borni kočici zemljanki
je preživiljal srečne čase
starček s svojo ženo-starko.
Triintrideseto leto
že ob morju je ribaril,
starka pa je predla prejo.

Ko nekoč spet vrže mrežo,
prvikrat zajame blata;
v drugič vrže mrežo v morje,
pa privleče morske trave;
vtretje vrže mrežo v morje,
zlato ribico ujame,
ne navadno, čisto zlato!
Milo ribica zaprosi
ribiča s človeškim glasom:
»Spusti, starček, mene v morje,
odkupnino dam bogato,
kar si zaželiš, izpolnim!«
Starček se prestrašen čudi:
v triintridesetih letih
ni kaj takega še slišal,
da bi riba govorila.
Izpusti jo v sinje morje
pa ji reče ljubeznivo:
»Zbogom, ribica ti zlata,
odkupnine nič ni treba,
kar odplavaj v sinje morje
in uživaj na svobodi!«

Starček brž se vrne k starki
in povè ji vse to čudo:
»Zlato ribico ujel sem,
ne navadno, ampak tako,
ki je znala govoriti;
naj spustim jo, je prosila,
odkupnino ponujala:
vsako željo da izpolni.

Nisem hotel odkupnine,

kar izpustil sem jo v morje.«

Žena nanj začne se dreti:

»Ti prismoča si neumna!

Nisi znal plačila vzeti!

Vzel od nje bi vsaj korito,
staro se je vse razklalo!«

Pa se vrne starček k morju;
morje se je vzvalovilo.

Zlato ribico pokliče,
ta priplava in ga vpraša:

»Česa potrebuješ, starček?«

On prikloni se in pravi:

»Zlata ribica mogočna,
žena me je nahrulila,

nič ne da miru mi, starcu,
novo si želi korito,

staro se je vse razklalo.«

Zlata ribica mu reče:
»Nič ne maraj, pojdi zbogom,
novo naj vam bo korito.«

In se vrne starček k starki,
že je novo tu korito!

A še huje starka hruje:

»O ti tepec ti prostaški,
to korito si izprosil!

Kaj imamo od korita?

Koj se vrni k tisti ribi,
prosi jo za novo hišo!«

Spet odide starček k morju:
kot oblak je potemnelo.

Zlato ribico pokliče,
ta priplava in ga vpraša:

»Česa ti je treba, starček?«

On se ribici prikloni:

»Usmili se, gospodarica!

Starka mi ne da pokoja,
kar naprej si izmišljuje,
rada bi imela hišo.«

Zlata ribica mu reče:

»Potolaži se in pojdi,
naj pa bo, pa naj bo hiša!«

Stopa starček proti domu,
a sledu ni več o bajti;

tu stoji zdaj nova hiša:
zidan dimnik, ves pobeljen,
hrastova tesana vrata.
Starka pa sedi pod oknom,
koj začne na starčka vptiti:
»Ti kmetavzar ti prostaški!
Tole hišo si izprosil!
Vrni se, sporoči ribi:
čadasta ne bom kmetica,
grajska žlahnta bom dvorjanka!«

Starček vrne se k obali,
morje silno se razburka.
Kliče, kliče zlato ribo,
ta priplava in ga vpraša:

»S čim naj ti postrežem, starček?«

On odgovori ponižno:

»Ribica-gospodarica,
žena mi je ponorela,
nič več mi ne da pokoja:
pravi, da ne bo kmetica,
grajska žlahnta bo dvorjanka.«

Ribica tako mu reče:
»Nič ne maraj, pojdi zbogom!«

Vrne starček se k staruhi.
Kaj zagleda? Grad mogočen,
a pred njim njegova starka

v plašču iz soboljevine,
lišp brokatni vrhu glave,
biseri okoli vrata,
zlati prstani na rokah,
rdeči škorenjci na nogah.
Okrog nje pokorni sluge,

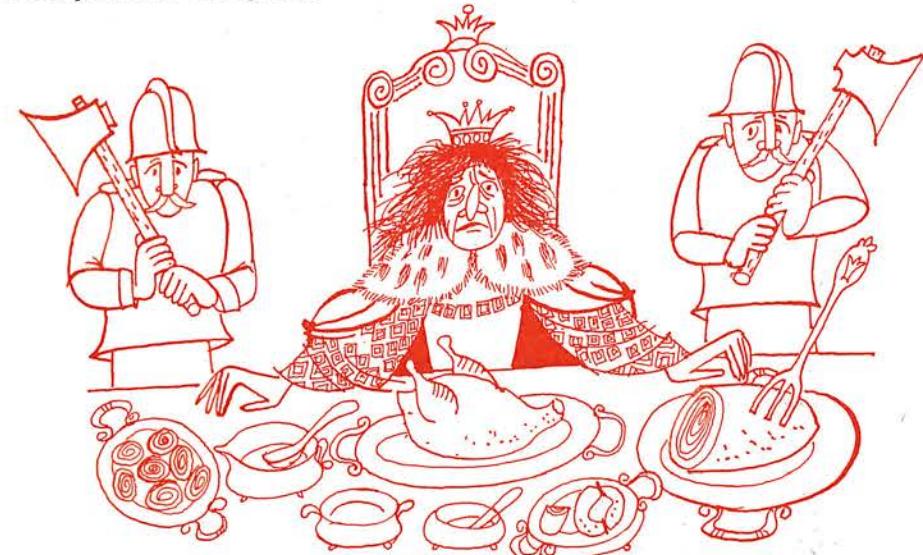
tepe in lasa jih besna.
Starček govorji staruhi:
»Zdravo, žlahtna ti dvorjanka!
Zdaj si menda zadovoljna.«
Zakriči nad njim babura,
v hlev za hlapca ga nažene.

Teden, dva sta naokoli,
starka se še bolj napihne,
spet ukaže starčku k morju:
»Pojdi, ribi se pokloni,
žlahtna več ne bom dvorjanka,
hoče biti cesarica!«
Starček se hudo prestraši:
»Baba, tebi se pa meša!
Kakšna je pa tvoja hoja,
kakšna tvoja govorica, —
vse cesarstvo nam osmešiš!«
Starka trese se od jeze
in klofuto mu pripelje.
»Ti kmetavz, še jezikal boš,
meni, plemiški dvorjanki?«

»Nič ne skrbi, pojdi zbogom!
Dobro! Naj bo cesarica!«

Vrne starček se k staruhi.
Kaj zagleda? Dvor cesarski,
v dvoru starka-cesarica
se šopiri tam za mizo,
streže truma ji dvorjanov,
točijo ji žlahtna vina
in ponujajo kolačke;
okrog nje je mrka straža,
na ramah sekire nosi.
Starček se hudo prestraši,
pred staruho brž poklekne:
»Zdravo, silna cesarica!«

Spravi se takoj mi k morju,
ali ti bo slaba predla!«

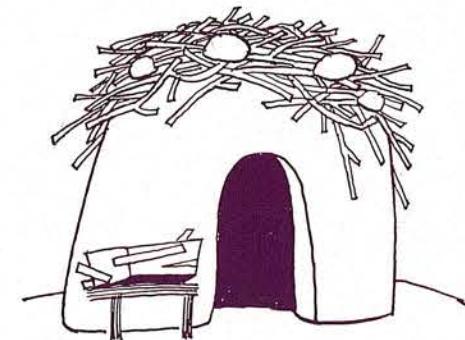
Starček se odpravi k morju,
morje vse je počrnelo.
Dolgo kliče zlato ribo,
ta priplava in ga vpraša:
»Česa ti je treba, starček?«
Starček skrušeno ji reče:
»Jojme, ribica mogočna,
starka se je spet uprla:
noče biti več dvorjanka,
hoče biti cesarica.«
Žlata ribica odvrne:

Zdaj si menda zadovoljna!«
Starka ga še ne pogleda,
migne le dvorjanom svojim,
zgrabijo za vrat trdó ga,
a pri vratih plane straža,
skoraj ga na tla potolče;
množica ga zasmehuje:
»To imaš zdaj, stari cepec!
Zanaprej si le zapomni,
kje ni mesta za bedake!«
Teden, dva sta naokoli,
starka je pa vsak dan hujša.
Po moža dvorjane pošlje,
priženó ji ga pred noge.

Govori babura možu:
»Pojdi k ribi in ji reci,
da ne bom več cesarica,
ampak morska vladarica,
v oceanu bom živila,
zilata riba mi bo dekla,
delala bo, kar bom rekla!«

Starček ziniti ne upa,
nič ne sme nasprotovati.
Brez besed se k morju spravi,
črn vihar po njem razsaja,
dviga in besni valove,
da se penijo grozeče.
Kliče, kliče zlato ribo.
Ta priplava in ga vpraša:
»Kaj bi rad od mene, starček?«
On pokloni se in reče:
»Usmili se, gospa mogočna!
Kaj storim naj z vražjo babo?
Noče biti cesarica,
temveč morska vladarica,
v oceanu bi živila

in za deklo te imela,
da bi njenim muham stregla.«
Zlata ribica udari
z repkom po valovih burnih
in izgine v globočine.
Starček čaka na odgovor,
ne dočaka, pa se vrne.
Glej: pred njim spet borna koča,
a na pragu revna starka
in razbito tam korito.

Ilustr.: Robert Hlavaty

ZAČETEK POMLADI

Pomlad priklila je na dan,
zbudila se je Vesna;
napočil dan nam je krasán,
da soba je pretesna.

Kako lepo, ljubko žari
nebesna se modrina!
Kako prijazno se smeji
oživljena dolina!

Spet sonce prikazalo se
na nebnem je oboku,
otroci spet igrajo se
na trati pri potoku.

Cvetlice klijejo iz trat,
iz tal kipi zelenje,
da znova radost in pomlad
naznani nam vstajenje!

BAZOVIŠKE ŽRTVE - Zato so črno-srajčniki požigali še naše prosvetne domove v Rojanu, v Barkovljah in pri Sv. Ivanu. Razpustili so vsa prosvetna in športna društva. Zaprljali so knjižnice in zažigali slovenske knjige. Razpustili so vse naše gospodarske in bančne zavode. Poitalijanci so imena vasi, slovenske priimke in krstna imena. Celo v cerkvi so preganjali naš jezik.

BAZOVIŠKE ŽRTVE - Po požigu Narodnega doma v Trstu, so se začeli hudi časi za 600 tisoč Slovencev in Hrvatov na Primorskem in v Istri. Stanje se je še poslabšalo po letu 1922, ko so fašisti prevzeli vso oblast v Italiji. Fašisti so sklenili v najkrajšem času násilno poitalijančiti našo deželo.

BAZOVIŠKE ŽRTVE - Fašistično nasilje je povzročilo odpor pri Slovencih. Slovenski fantje so sklenili, da bodo fašistom vráčali milo za drago. Skrivaj so začeli požigati fašistične sedeže, rekreatorije in potujevalne šole po naših vaseh. Nekega dne so celo nastavili bombo v poslopje, kjer se je tiskal fašistični časopis Il Popolo di Trieste, in ga močno razdejali.

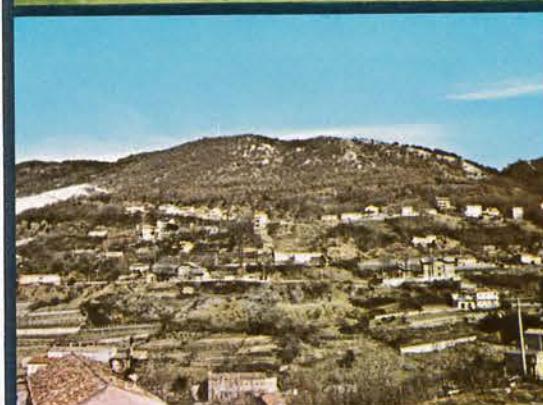
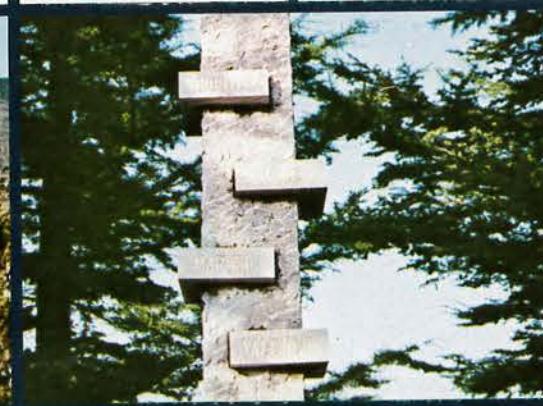
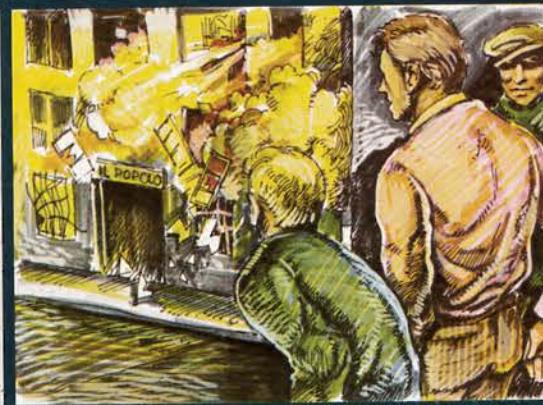
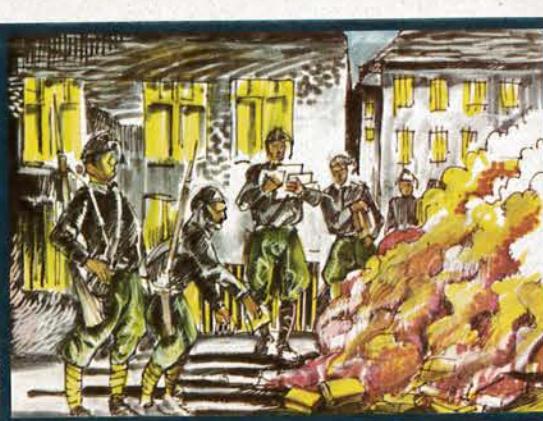
BAZOVIŠKE ŽRTVE - V nekaj letih so fašisti násilno poitalijančili vse naše šole. Večino slovenskih učiteljev, profesorjev, uradnikov in železničarjev so odpustili, upokojili, izgnali ali premestili v notranjost Italije. Slovenskim otrokom so prepovedali govoriti v šoli v materinem jeziku. V vsak javni prostor so fašisti postavili na vidna mesta napise: QUI SI PARLA SOLTANTO ITALIANO.

BAZOVIŠKE ŽRTVE - Pet dni kasneje se je proces zaključil s hudo obsodbo: štiri otožence so obsodili na smrt, dvanajst na več let zapora in le dva so oprostili. Na ta način so fašisti hoteli ustrahovati primorske Slovence in steti njihov odpor. Na smrt so obsodili Bidovca, Miloša, Marušiča in Valenčiča. Na sliki: ZVONIMIR MILOŠ in ALOJZ VALENČIČ.

BAZOVIŠKE ŽRTVE - Tedaj so fašisti pobesneli. Tajna fašistična policija je začela mrzlično iskati krivce atentata. Osumila je in pripela mnogo slovenskih fantov in mož. 1. septembra 1930 je posebno fašistično sodišče postavilo na zatožno klop osemnajst otožencev. Na sliki: FERDO BIDOVEC in FRANE MARUŠIČ.

BAZOVIŠKE ŽRTVE - Ob 5. uri in 43 minut je fašistični poveljnik zaukazal postrojeni četi, naj sproži proti obsojencem. Pesnik Pavel Golia je v verzih tako ovekovečil tisti trenutek: Na Bazovici so počili streli. / Stiri žrtve so pale, / štiri matere so zajokale, / štirje heroji bodo večno živelj!

BAZOVIŠKE ŽRTVE - 6. septembra 1930 zgodaj zjutraj so vse štiri fante naložili na oklopni avtomobil in jih v spremstvu 600 oboroženih fašistov odpeljali iz kornejskih zaporov na bazoviško strelische. Tedaj so zavedne slovenske družine v stanovanjih v znak žalovanja prižigale sveče za slovenske junake. Na sliki: bazoviško strelische danes.

VZPETINE IN HRIBOVJA NA TRŽAŠKEM -
Vrh Sv. Socerba (446 m) je na najvišji
točki kraške planote. Od tu kraška plano-
ta položno pada proti Bazovici in Opčinam
tja do Tržiča.

VZPETINE IN HRIBOVJA NA TRŽAŠKEM -
Zahodno od openskega obeliska je vrh
Selivec (397 m), vzhodno pa Parkljev hrib
(425 m).

VZPETINE IN HRIBOVJA NA TRŽAŠKEM -
Pri Križu je vrh Sv. Primoža (279 m). Na
njem so še vidni sledovi utrjenega gra-
dišča. Sv. Primož je sestavni del obmor-
ske verige hribov.

VZPETINE IN HRIBOVJA NA TRŽAŠKEM -
V južnem delu Tržaške pokrajine se po-
ložno iznad morja dviga veriga Miljskih
hribov. Na najvišjem vrhu vzhodno od Ko-
rošcev so razvaline starodavnega gra-
dišča.

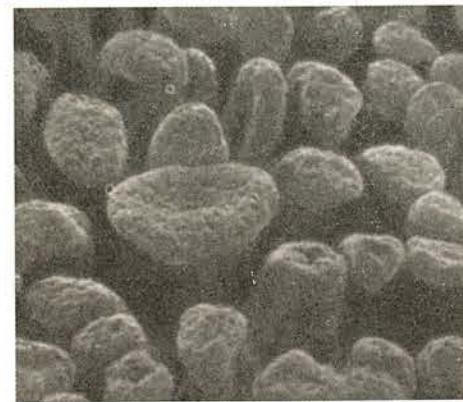
VZPETINE IN HRIBOVJA NA TRŽAŠKEM -
Severovzhodno od Bazovice je Kokoš (672
m), ki je najvišji vrh na Tržaškem. Po
njem teče državna meja.

VZPETINE IN HRIBOVJA NA TRŽAŠKEM -
Z Drašce (Razklani hrib - 405 m) je izred-
no lep razgled na Trst in njegov zaliv.

VZPETINE IN HRIBOVJA NA TRŽAŠKEM -
Največje hribovje se vleče vzdolž državne
meje od Grmade preko Sv. Lenarta (402
m) do Zekanca. Na Sv. Lenartu so sledovi
nekdanjega gradišča. Izmed vrhov Zekanca
je najvišji vrh Volnik (546 m), nedaleč
od Zgonika.

VZPETINE IN HRIBOVJA NA TRŽAŠKEM -
Pri Grljanu se strmo nad morjem vzpenja
Kontovelski vrh (252 m). Marlivi Kontovelci
so preuredili sončno pobočje in paštne
in v tamkajšnjih vinogradih pridelujejo
odlično grozdje.

Zanimivosti

NAŠ JEZIK — Kar vidite na sliki, niso
gosto nasejane gobice različnih oblik, am-
pak močno povečana površina našega jezi-
ka. Dozdevne gobice so le okušalne brada-
vice, okrog katerih je več sto okušalnih
brstičev.

SOVE LETIJO ZELO TIHO — že pred leti
so znanstveniki postali pozorni na izredno
tih let sove. Sova leti namreč najtiše med
vsemi pticami. Raziskave so pokazale, da
predvsem zato, ker ima sprednji rob nje-
nih kril žagasto obliko. Lotili so se proučevan-
j te nenavadne oblike in ugotovili, da bi

lahko taka oblika kril bistveno zmanjšala
trušč, ki nastaja ob lopaticah reaktorskih
kompresorjev v letalskih motorjih.

VLEČNICE TUDI POLETI — Sredi zime
bolj redkokdaj pomislimo na poletje, ko
vlečnice stojijo. Nekdo pa se je spomnil,
da bi delovale tudi poleti. Enega takih po-
skusov vidite na sliki. To je nekakšen go-
kart brez motorja, s katerim se vozniki
spuščajo po pobočju navzdol, za kar pa
morajo biti precej spretni. V dolini pa se
s pomočjo sklopke pripnejo na sidro vleč-
nice, ki jih povleče spet na vrh proge.
To posebno vozilo ima zgoraj ročaje za
držanje, spodaj velika pedala, ki služita
za krmarjenje in sedež z vzmetmi in var-
nostimi pasovi. Balonske gume so napol-
njene s penasto plastiko.

SANDALI S KOLESI — Neka nemška to-
varna je za letošnje poletje začela izdelova-
ti posebne sandale z lesenimi podplati, ki
imajo to posebnost, da imajo vgrajena ko-
leščka. Gre za neko zvrst kotalk. Taki san-
dali so menda zelo pripravnii za »hojo« po
pločnikih in dolgih hodnikih. Najbolj »pri-
merni« so seveda za tiste ljudi, ki jim je
vsak korak odveč.

Zgodbica, ki v njej dežuje

Po nebu, modrem kakor morje, je priplul oblak, bel kakor jadro.

»Rad bi se peljal s tem oblakom,« si je zaželel Darko.

Oče je vzel Darka v naročje. Oblaka pa nista mogla doseči. Zato sta zlezla na griček sredi mesta. Zdaj sta bila skoraj tako visoko kakor beli oblak. Vendar ga je veter zanašal predaleč, da bi ga mogla prijeti.

A veter se je obrnil, da je oblak plaval naravnost proti njima. Skoraj se je dotaknil grička, na katerem sta stala.

»Zdaj!« je rekel oče in vzdignil Darka visoko nad glavo. Darko se je prijel za oblak in zlezel nanj.

»Pa drži se, da ne padeš,« mu je še naročal oče. A Darko je že jadral nad mestom. Letel je visoko nad hišami in cestami med njimi.

Tedaj ga je zmotilo brnenje. Od nekod je priletelo letalo. Iz njega je skočilo dekletce na Darkov oblak.

»Rada bi se peljala s teboj,« mu je rekla. »Ime mi je Vesna.«

Sedla je k Darku in sta se odpeljala.

Nenadoma se je beli oblak stresel in ustavil. Zadel je bil ob visok tovarniški dimnik. Po njem pa je plaval kuštrav fantič in jima je že od daleč klical:

»Ej! Postojta! Rad bi se peljal z vama!«

In že se je tudi Tonček spretno povzpel na oblak.

»Sem že gor! Pojdimo naprej,« jima je reklo.

Zajel jih je veter in je ponesel

njihovo zračno ladjo nad mesto. Trije mladi popotniki so se čudili prizorom pod seboj.

»Poglejta, neko dekletce nam maha s strehe!« je vzkliknil Darko.

»Vzemimo jo s sabo,« je zaprosila Vesna.

K Darku, Vesni in Tončku je prisleda še Tatjana. Kmalu so se jim pridružili še novi prijatelji. Bobek je prišel z vrha drevesa, Pepka z visokega kozolca, pa Majda in Igor, Tine in Bine, Nevenka, Alenka... Kdo bi naštel vsa imena? Kdo bi si jih vse zapomnil! Prišli so in so posedli drug k drugemu. In vsi so se imeli radi in so si bili prijatelji. Sedeli so na oblaku kot vrabčki na strehi. Vse črno jih je bilo.

Oblak je postal težak, da ga je

veter le še počasi vrtel nad mestom. Spustil se je nizko nad strehe in vrgel mračno senco podse. Tako je mrko in grozeče pretil zemljo.

Tedaj je počilo. Oblak ni več zmožel tolikšne teže. Nekaj otrok je zdrsnilo z njega. Kot dežne kapljice so padali na zemljo.

»Je že pričelo,« so dejali v mestu ljudje, ko so jih zmočile prve kaplje.

Spet je močno počilo. Oblak se je pretrgal po dolgem in razparal počez. Otroci so se usuli z njega kot grah iz preluknjane vreče. Padali so in padali. Veselo so se prekopicevali v zraku. Želeli so si, da bi še dolgo, dolgo leteli.

Ko so pristali na strehah, so se kotrljali po njih kot drobne frnikole. Odskakovali so od cestnega tlaka kot majhne žogice. Gugali so se na trepetajočem listju. Čofotali so po lužah kot majhni otroci, kadar jih mamice kopljajo. Najbolj nenavadno pa je bilo, da jih ni prav nič bolelo,

ko so padli s tako visokega oblaka. Še smeiali so se in prepevali.

Otrok za otrokom je padel na zemljo. Darko je postal dežna kapljica. Pa Vesna, Tonček, Tatjana, Bobek, Pepka in vsi drugi tudi. Kdo bi se vseh zapomnil.

Kotali so se še nekaj časa, potem pa jih je začelo boleti, ko so prevračali kozolce po trdih tleh. Kajti zrasli so, spet so postali otroci. Hitro so se pobirali, vsak jo je po bližnjici mahnil domov.

Končno so vsi otroci z oblaka pristali na zemlji. Takrat je prenehalo deževati. Na mestne ulice so spet stopili ljudje. Oblak pa je ves bel in lep znova zajadril nad mesto. Še enkrat je zakrožil nad njim. Potem se je uprl obenj veter in ga je pričel odnašati proč. Otroci so mu mahali, dokler se ni skril njihovim zvezdavim očem.

Tedaj se je sredi modrega neba prižgalo toplo sonce in je prijazno posijalo na mesto pod seboj.

Zora Saksida

Illustr.: Robert Hlavaty

Izštevanka

Sonce sije, voda teče,
ura bije, nič ne reče,
na potoku račke tri
so začele gagati,
a na paši mali Jurij
močen ogenj si zakuri,
spekel bo krompirja pest,
nas povabil ga bo jest.
Jaz sem tukaj, ti si tam,
nihče noče biti sam.
jaz ostanem, ven greš ti!
Enkrat sedem, dvakrat tri,

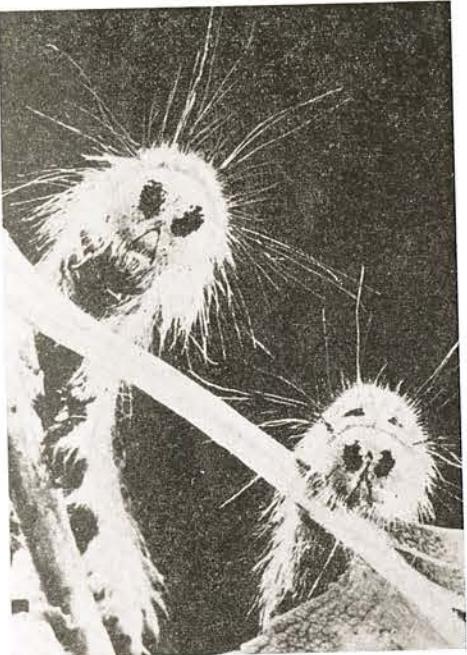
Slike iz narave

Miro P.

PRSTENIČAR

Tokrat bomo govorili o zelo velikem škodljivcu prsteničarju. Na sliki vidite pošastno gosenico rumenega metulja-prelca prsteničarja, ki je skoraj grozljiva. Na njeni glavi strašita dve veliki črni lisi, po telesu je modro-rdeča, po hrbtni pa ji teče bela proga.

Metulj prsteničar se prikaže konec junija in sredi julija. Najraje obletava sadno drevje, na katerega mladike lepi svoja jajčeca z nerazstopljivim leplilom v obliku obroča ali prstana, zato tudi ime prsteničar. Leto dni kasneje se iz jajčec izležijo škodljive kosmate gosenice, ki se nato zbabijo med listje. Zapredek naredijo iz vlečnega soka, ki se jim cedi iz posebne žlez, pri čemer nastaja tanka nitka. Te grde gosenice so zelo požrešne in lahko uničijo ves sadni nasad. Metulj prsteničar je ponocnjak, ima debel trup in ščetinaste tipalnice. Samice so večje od samcev in zelo neokretne. Prsteničarja sadjarji povsod uničujejo.

Sport

Ivan Furlanič - Mario Šusteršič

KOLESARJENJE V NARAVI

Topli in sončni dnevi so končno zapodili zimo, zato je čas, da zapustimo zaprte in zatohle prostore in se podamo v naravo, na svež zrak, kjer bomo zadihali s polnimi pljuči, kjer se bomo prosto gibali in seveda

di pri nas je kolo zelo razširjeno in pogostno prevozno sredstvo, kar velja še posebej za nižinsko Furlanijo in Veneto, italijanski kolesarski tekmovalci pa so med prvimi na svetu.

Požnja s kolesom sodi v sam vrh športno-rekreacijskih dejavnosti glede njene vrednosti in vpliva na organizem in na človeka kot celoto. Kolesarimo največkrat v prirodi, v čistem zraku in okolju. Prednosti vožnje s kolesom v naravi, kjer ugodno vplivata čist zrak in sonce, so izrednega pomena. Kolesar sedi na kolesu v takem položaju, ki omogoča delovanje vseh organov v vseh starostnih dobach. Kolesarjenje razvija in ohranja dihalne organe in vitalno kapacitet pljuč. Ko se peljete na kolesu, vaša pljuča vdihavajo trikrat več kisika. Kolesarjenje dobro vpliva tudi na delovanje srca in ožilja. Na to so že v preteklosti opozorili zdravnik, praksa pa nam to potrjuje. Srce in ožilje delujeta med kolesarjenjem povprečno dvakrat hitreje, kakor v mirnem stanju.

Otroci lahko začnejo kolesariti že v predšolski dobi. Seveda mora biti kolo primereno za njihovo postavo. Večkrat dodamo kolesu še stranska majhna kolesčka zaradi težav z ravnotežjem. To pa ni najbolj primerno. Bolje je, da se otrok nauči vožnje s kolesom ob pomoči roditelja, brata, sestre, ali prijateljev. Nobenih večjih težav ni pri takem učenju. Če ima otrok dodatna kolesčka, si s težavo pridobi občutek ravnotežja, zato je kasneje manj stabilen.

Sedaj pa vam ne preostaja drugega, kot da sedete na kolo in se odpeljete. Po možnosti izbirajte valovito progo, da se boste močnejše razgibali.

No ja, če pa kolesa nimate, si ga izposodite in če še tega ne morete, potem lahko vseeno greste v naravo. Človek se razgiba in naužije svežega zraka tudi z navadnim tekom.

Zapojmo veselo

Pavel Golia

SRCE IGRACK

KVARTET

Glasba A. Vodopivec

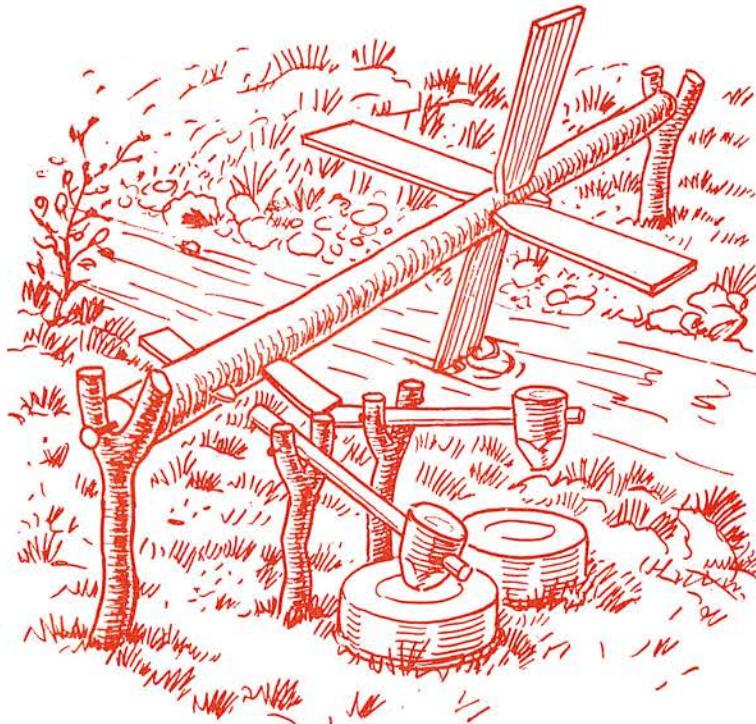
Človek rad ima olro-čičke, če njegove so kr-vi, zajčke, srnice in ptičke
pa preganja in lo-vi. Svoje oblači kar v ko-žu-he, daje jim igrač in kruha,
nas pobi-ja kakor muhe, peče, praži, cvre in ku-ha; a-li nas ubo-ge pa-re,
llači v škatle in za-pi-ra, ker pokorne smo i-grače, še ob igri nas za-li-ra!

Poskusimo tudi mi

MLINČEK S STOPAMI

Pomlad je, vsa narava se prebuja, gozdovi zelenijo in tu pa tam žuborijo potočki. Prav gotovo boste v tem času šli kdaj na sprehod v naravo in se boste kje ustavili blizu kakega potočka. Kaj ko bi tedaj naredili mlinček? Za to napravo dobite skoraj vse gradivo, kar na kraju samem. Poi-

ščite primerno debelo vrbovo palico in jo odrežite na dolžino, ki bo ustrezala širini potoka. Palica bo služila za os, kakor kaže slika. Oba konca palice zgladite, da se bo lažje vrtela v rogovilih. Še bolje je, če zabijete dva žeblja v oba konca, gredelj se bo bolje vrtel. Lopatice izdelate iz debelej-

šega lesa, ki ga razkoljete z nožem in pridebite tako primerno debele debele deščice. Dobri so tudi tesarski odpadki. Gredelj morate z nožem razklati v dveh smereh, v zarezu pa zataknite lopatice. Mlinček je tako nared.

Če hočete, lahko dodaste mlinčku še stope, tako bo postal bolj živ, saj vas bo klopotanje razvedrilo. Kladivce naredite iz manjše palice, ki jo vpnete v manjšo rogovilo. Žica bo kar dobra. Pri tem morate

paziti, da bo en konec daljši od drugega, da bo kladvice padalo z lastno težo. Na drugi, krajši konec kladivca pritisne pri vsakem obratu gredlja krajša lopatica, ki dvigne kladivce, ko se pri obračanju izmakne, pa kladivce pada navzdol. Naredite lahko več kladivce in da bo pesem mlinčkovih stop bolj zvočna, podložite pod kladivca kose lesa ali pločevine, ali konzervne škatle. Bolje bo, če ima vsako kladivce svoj zvok. Tako vam bo veseli tik, tok ob žubo-rečem studencu v veliko zabavo.

Danilo Gorinšek

Ilustr.: Robert Hlabaty

DVA POLŽA

Ob robu gozda sta lezla dva polža. Prav počasi in kajpak prav po polžje sta jo mahala kdo ve kam. Prvi je bil še kar velik, črn in brez hiše, drugi pa precej manjši, rjavkast, na in — šavs! — že je bilo po črnem hrbtu pa je imel otovorjeno hišico. polžu. Mali polžek pa se je brž Čeprav ni bila velika in težka, jo je poskril v svojo hišico in vrana ni momal polžek le težko prenašal in gla do njega...

Večemu, črnemu polžu, tistem u brez hiše, se kmalu ni več hotelo lesti vštric z manjšim, ker mu je leta cijazil prepočasi. Rekel mu je: «Vidiš, počasnè, če ne bi moral na vsak korak nositi s seboj te svoje nesrečne hiše, se ne bi toliko mučil in bi lahko lezel hitreje! Le kaj ti neki koristi, da imaš lastno hišo, če se pa z njo toliko premučiš!»

Manjši polžek ni vzel za mar tega zbadanja svojega črnega sopotnika in je mirno nadaljeval svojo pot.

Tedaj je priletela od nekod vrana drugi pa je imel otovorjeno hišico. polžu. Mali polžek pa se je brž

Čeprav ni bila velika in težka, jo je poskril v svojo hišico in vrana ni mo-

mali polžek le težko prenašal in gla do njega...

Šolarji pišejo

PRVI ZVONČKI

Milena je prinesla v šolo zvončke. Nabrajala jih je v Bazovici. Lani sem jih jaz nabilala v Gropadi. Zvonček ima tri veče in tri manjše venčne liste. V zemlji ima čebulico. Cvet je bel. Zvončki cvetijo že v februarju. Tedaj vemo, da se bliža pomlad.

Za moj rojstni dan sem dobila dva šopka zvončkov. Vsako jutro jim menjam vodo v vazici, da bodo trajali več časa. Zvončki so zares lepe cvetice.

Virna Pečar
3. r. BORŠT

V šoli imamo zvončke. Prinesla jih je Milena. Zvonček je lepa cvetica. V zemlji ima čebulico. Zgodaj spomladi pokukata iz zemlje dva listka, pozneje še stebelce, ki nosi tulec. V tulcu je skrit cvet, ki je bele barve. Zvonček je prvi spomladanski cvet.

Mara Petaros
2. r. BORŠT

Zvončki so prve spomladanske cvetice. Doma jih imamo v gredici pred hišo. Ko sem opazil, da so pokukali iz zemlje, sem jih vedno hodil gledat. Nekega dne pa sem z veseljem videl, da cvetijo.

Damjan Marsetič
2. r. BORŠT

Zvončki začnejo rasti pod snegom in so vsi beli. Imam jih na vrtu. Lani sem v gozdu izkopal čebulice in jih vsadil doma. Letos že cvetijo in oznanjajo pomlad.

Jordan Družina
2. r. BORŠT

Z očkom, mamo in sestrico sem šla v Bazovico k babici. Od tam smo se odpravili na sprehod po travnikih. Prišli smo do našega travnika in šli v dolino, kjer so rastli prvi zvončki. Bili so pokriti z listjem, in komaj smo jih opazili. Nabrajali smo jih.

Zvončki imajo v zemljii čebulico poraslo s koreninami. Iz zemlje najprej pokukata dva suličasta lističa, nato požene steblo s tulcem, ki varuje cvet. Zvonček nam oznanja pomlad. Jaz se zvončkov veselim, ker oznanjajo pomlad.

Milena Žerjal
2. r. BORŠT

NAŠA HIŠICA

Blizu naše gostilne raste velik oreh. Pod njim smo otroci postavili veliko in lepo hišico, vanjo pa mizo in stolice. Okrasili smo jo s cveticami. Na vrata smo pritr-

dili napis »Prepovedan vstop«. Poleti smo vsak dan v njej kosili in večerjali. Nekoč sem v hišici dobil muco z mladiči. Bala se je, da jo bom zalovil, a jaz sem ji prinesel mleka in kruha. Ko so mucke odrasle, so same zapustile hišico. V naši hišici je zelo lepo, ko pridejo k nam sestrične. Takrat se igramo razne igre.

Edi Peteani
4. r. SOVODNJE OB SOČI

DELO MOJEGA OČETA

Oče je delal v tovarni, a je sedaj brez poseljn. Sedaj dela doma na njivi, orje, seje koruzo, ječmen in več vrst zelenjave. Doma ima mnogo kmetijskih strojev. Ima stroj za ličkanje, robkanje in mlin, s katerim melje koruzo. Ima tudi traktor in razne druge pritikline. Očka žaga tudi drva in jih spravlja pod streho, da se sušijo za zimo. Večkrat pomagam očetu pri delu.

Lorena Gulin
4. r. SOVODNJE OB SOČI

MOJE KOLO

Nekega lepega pomladanskega dne, ko sem v svoji sobici pisala nalogi, sem zaslišala dedkov glas. Poklical me je. Stekla sem dol, da bi videla, kaj hoče. Nisem verjela svojim očem! Dedek je držal lepo, svetlozeleno kolo. Povedal mi je, da je kolo moje. Poskusila sem se voziti, a ni bilo tako lahko, kakor sem mislila. V trenutku sem se znašla na tleh. Vsak dan sem se vozila, a tudi vsak dan sem padala. Ko sem se naučila, sem vprašala mamico, če lahko grem k babici. Odpravila sem se in najprej sem vozila počasi in previdno, potem pa sem začela voziti naglo in nepredvidno. Nenadoma sem se ustrašila in začela zavirati, a sem se kmalu znašla v jarku. Babica me je videla in mi prihitela na pomoč. Prosila sem jo, naj ne pove mami, kaj se mi je pripetilo. Kmalu pa sem se dobro naučila voziti kolo in sedaj je moj šport postal kolesarstvo.

Vesna Tomsič
4. r. SOVODNJE OB SOČI

DOMAČI PRAZNIK

V soboto nisem šel v šolo, ker so pri babici ubili prašiča. Bilo je ob sedmih zjutraj. Ko so ga privlekli iz hleva, je začel cviliti. Mesar je hitro vzel nož in ga zakljal. Mama je naglo nastavila posodo in nabrala kri za mulice. Prašiča so potem dali na mizo, obrili in ga prezrezali. Ko so končali

Fran Roš

Potujemo, potujemo
iz Trsta tja v Ljubljano,
potem pa v Rim in Beograd
in še naprej v neznano.

Ni daleč severni tečaj,
ki večni led ga krije,
in že nas sonce afriško
s toploto spet oblige.

Hitrejši smo od vlaka mi
in od letala tudi,
goriva pa nam treba ni.
Kdo temu se ne čudi?

Tako lepo potujemo,
a le na zemljevidu,
ki v šoli ga imamo mi
razpetega na zidu.

Poznamo ta naš ljubi svet
z vodami in gorami,
z deželami in narodi.
Še vi potuje z nami!

POTUJEMO

Klicali so po številkah. Medve sva imeli številko eno, zato sva bili prvi. Ko sem vstopila, sem se bala, a prijazna zobozdravnica se mi je nasmehnila in me potolažila. Tam sem videla klešče, zdravila in razne druge priprave. Zdravnica mi je rekla, da mi mora izdreti zob in ukazala sestri, naj pripravi infekcijo. Ko me je zboldila z iglo, me je zbolelo, a nisem zavriskala. Potem je vzela klešče in mi zob izdrila. Imela sem usta polna krvi. Nič ni bolelo in razumela sem, da je bil ves strah odveč. Kadar me bo zob bolel, bom šla rada k zobozdravniku.

Loredana Peteani
4. r. SOVODNJE OB SOČI

SPOMIN NA TRGATEV

Sredi septembra lani smo trgali grozdje. Bilo je veselo, ker se je nabralo precej ljudi. Tudi jaz sem pomagal. Vreme je bilo sončno in toplje. Na grozdih so se pasle ose in čebele, ker je bilo grozdje zelo sladko. Bal sem se, da me bo kakšna osa picičila.

Po trgatvi pozno zvečer sta nam sestra in babica pripravili večerjo. Jaz sem ko-

Nada Devetak
4. r. SOVODNJE OB SOČI

PRI ZOBODRAVNIKU

Več dni me je bolel zob. Mama je zato sklenila, da me pelje k zobozdravniku. Odpravila sve se. V čakalnici je bilo že mnogo ljudi. Čakali so starejši, otroci in starši.

maj čakal, saj sem bil zelo lačen. Potem sem šel spati, ker sem bil utrujen.

Darij Butkovič

4. r. SOVODNJE OB SOČI

POSTOJNSKA JAMA

Rad hodim na izlete po Krasu, kjer je dosti zanimivosti. Posebno so mi všeč jame. Ogledal sem si že Postojnsko in Škocjansko jamo. Jama v Postojni je med najlepšimi na svetu. Vhod vanjo je velik. V jami pelje majhen vlak in kjer se ta ustavi tam čakajo vodiči. S starši sem se pridružil slovenskemu vodiču. V jami smo hodili precej časa. Videl sem mnogo kapnikov. Ti nastajajo v več tisoč letih. V jami je tudi velik prostor, kjer so že večkrat priredili koncerte. Videl sem tudi majhno jezerce, v katerem je bila človeška ribica.

V jami teče reka Pivka, čez katero je speljan most. V jami je še mnogo zanimivosti. Hodil sem in hodil in sem se tudi zelo utrudil. Zdaj se bliža pomlad in bo pravšnji čas za lepe izlete po Krasu.

Marino Kofol

3. r. BOLJUNEC

ŠKOCJANSKA JAMA

Lani poleti smo obiskali Škocjansko jamo. Vhod je na dnu vrtače. Skozi umeten predor se pride v naravno jamo, kjer je ista temperatura, pozimi in poleti. Videla sem mnogo lepih kapnikov raznovrstnih oblik. Do polovice jame je popolna tišina, nato zasljiš šumenje reke. Naenkrat se prikaže globoka jama. Na njenem dnu teče umazana reka. Tu je jama globoka sto metrov. Čeznjo vodi most. Z mosta smo pogledali v globino. Voda je bila umazana in polna pen. Mama mi je povedala, da mi pijemo tisto vodo, ker se reka spet prikaže na dan pri Štivanu z imenom Timava. Od tam dobiva Trst vodo. Po tem obisku v Škocjanski jami, dolgo nisem več puknila več vode.

Sara Umari

3. r. BOLJUNEC

NA KRASU

Prvo nedeljo v februarju sem z očetom, mamo, sestro in babico bil na Krasu. Peljali smo se mimo Katinare in Opčin v Sežano. Tam smo zavili na levo proti Dutovljam. Ponekod je ležal sneg. Največ ga je bilo v dolinah, kjer kraški kmetje sadijo povrtnine, in odkoder jim burja ne odnaša zemlje. Šli smo skozi Štanjel. Ta vas ima visoko obzidje iz kraškega kamna. Pripeljali smo se v Gorico in tam zavili proti Dobrobo in k jezeru. Tedaj je bilo polno vode. Spominjam se, ko sem se poleti pejal v Gorico. Tedaj je bilo jezero suho. To je eno presihajočih kraških jezer.

Na povratku v Trst smo se ustavili v Šti-

vanu in sicer ob izviru Timave. Tam sem videl, da je Timava zelo čista. Gledal sem, kako voda vre iz zemlje na površje. Domov smo se vrnili po obalni cesti, ki sekajo skalo skalo kraško obalo. Z očetom sva se zvečer zmenila, da bova v kratkem obiskala tudi kakšno kraško jamo.

Andrej Bavčar
3. r. BOLJUNEC

LEPO PREDAVANJE

S svojim obiskom v Slomškovem domu v Bazovici nas je 28. januarja razveselil Marjan Manfreda, član lanskoletne jugoslovenske odprave, ki se je vzpel na peti najvišji vrh sveta — Makalu, v Himalajskem gorovju. V sliki in besedi nam je posredoval najlepše vtise s tega vzpona.

Člani odprave so z letalom odpotovali v Indijo, od tam pa z vlakom v Nepal, v glavno mesto Katmandu. Tam so zbrali nosače. Zanimivo, da so bili med temi tudi skoraj otroci. Desetletna deklica v Nepalu lahko nosi tudi do šestdeset kilogramov tovora. Po dvajsetih dneh hoje so člani odprave prišli pod vznove gore. Najboljši nosači so šli s člani odprave do prvega tabora, ostali pa so se vrnili. Od tu naprej so si moralni člani odprave sami pomagati. Razdelili so se v skupine po dva in vsaka skupina je morala postaviti po en tabor. Čim je bil en postavljen, se je dvojica vrnila v bazo. Drugi tabor so izkopali v snegu in ta je bil najboljši. Skupina, ki je postavila peti tabor, bi morala zavzeti vrh, a se je morala vrniti, ker se je približevala nevihi. Počakati so morali, da se je vreme izboljšalo, šele potem so nadaljevali z delom.

V petem taboru sta ostala samo Marjan in Stanko. Ko sta se pripravila za vzpon na vrh, sta opazila, da je ena kisikova jeklenka skoraj prazna. Vso noč sta klicala bazo. Odgovorili so jima še zjutraj in jima rekli, naj gre eden z jeklenko, drugi pa naj ga spremlja dokler more. Stanko, ki je vzel jeklenko, se je naglo vzpenjal in kmalu prispeval na vrh Makaluja. Marjan pa je brez jeklenke plezal z večjo težavo, a je vseeno prišel na cilj. Bil je prvi človek, ki je prišel na tako visoko goro brez kisikove jeklenke. Prijatelja sta se zelo vesela vrnila, predvsem zato, ker se ni zgodilo nič hujšega, le Marjanu so zmrznili prsti na nogi.

Predavanje me je zelo prevzelo. Prvič sem slišala in videla, kako lahko človek premaga samega sebe. Vzpon in osvojitev tako visokega vrha sta nemogoča brez ogromnega truda, drznosti in trdne volje.

Natalija Grgić
4. r. GROPADA

FEBRUARSKI SONČNI DAN

Vstal sem zgodaj zjutraj in sem najprej napisal naloge. Potem sem šel na vrt, kjer sem se igral. Ko sem bil že naveličan igre je vstal Benjamin. Prišel je k meni in hotel, da se malo igrava. Kmalu potem naju je mama poklicala k zajtrku. Potem sem Benjaminovo vprašal, ali bi naredila vrt za rože. Tako se je zgodilo. Najprej sva šla nabirat kole za ograjo in jo naredila. Malo sva prekopala zemljo in končno sva šla iskat rože in jih vsadila.

Bil je lep dan.

Robert Komjanc
3. r. ŠTEVERJAN

MOJE IGRAČE

Sem že velika, a se še vedno igram. Imam veliko igrač, starih in novih. Samo punček imam dvanaest. Z nekaterimi se sploh ne igram, da se ne bi pokvarile. Postavila sem jih v vrsto na polico.

Zbiram tudi avte. Imam jih že pet. Med drugimi igračami imam tudi Lego. Zelo se zabavam, kadar sestavljam vasi, cerkve, ladje, avte in drugo.

Poleg igračk imam rada tudi knjige. Imam že veliko zbirko, slovenskih in italijanskih.

Ziva Pahor
3. r. SV. IVAN

NAŠA DRUŽINA

V družini smo štirje: oče, mama, brat in jaz. Vsi nosimo očala.

Za družino skrbim oče. Je še mlad in močne postave. Že v mladih letih sta mu umrla oče in mati. Njegov oče se je rodil v Vičavi, on pa ne zna slovensko. Je uradnik v pristanišču. Zelo rad posluša glasbo in ima mnogo plošč. Je zelo delaven in ima mnogo skrb. Z nami je zelo potrežljiv in dober.

Moja mama je zelo skrbna. Rodila se je v Trstu. Živila pa je v Krizu. Ko je bila mlada, je bila uradnica. Sedaj je pestila delo in gospodinji doma. Kuha nam dobre jedi. Zelo rada bere, zato ji oče večkrat podari knjige.

Moj brat je starejši od mene. Ima trinajst let. V šolo hodi k Sv. Jakobu. Obiskuje prvi razred srednje šole. V šoli je zelo priden. Že štiri leta igra košarko in je kapetan v ekipi Bora. Pri Glasbeni matici se uči flauto.

Jaz imam deset let in hodim v četrti razred. Zelo rad rišem. Z bratom se večkrat igram in se tudi skrategam.

Srečen sem, da živim v družini, v kateri se imamo vsi radi.

Andrej Furlan
4. r. DONADONI

DANES ZJUTRAJ

Danes zjutraj me je zbudila mama. Misliš sem, da je pozno, a je bila še sedma

ura. Mama me je razveselila z novico, da je zunaj mnogo snega in da je vse belo. Vesel sem šel pogledat in res je sneg še naletaval. Vsa drevesa so bila bela. Bilo je zelo lepo. Rekel sem očku, da bi bilo lepo fotografirati.

Pohitel sem. Umil sem se, zajtrkoval in odhitel v šolo. Bilo je toliko snega, da ni bilo videti, kje je cesta in kje pločnik. Pred šolo smo se kepali in se veselili snega. Upam, da bo sneg dolgo trajal.

Henrik Gruden
4. r. ROJAN

ZAKAJ SMO BILI KAZNOVANI

Zadnjo uro pouka smo imeli telovadbo. Pri telovadbi smo igrali košarko. Ekipa sta zbirala Ivo in Bruno. Ivo je dal ekipi ime Bor, Bruno pa Saba. Zaigrali smo in zmagovala je ekipa Bora. Proti koncu tekme pa je Saba presenetila. Najprej je prešla v vodstvo s 4 proti 3, potem pa zmagala s 5 proti 3. Tedaj so se začeli Borovci razburjati. V televodnici je nastal tak nemir, kot bi se prepričali pijanci. Ko se je učiteljica razgrajala naveličala, nas je večkrat opomnila, naj bodimo tihi in mirni. Razgrajanje pa je še trajalo. Tedaj je učiteljica jezno rekla, da bomo za kazen pisali spis z napisom: »Zakaj smo bili kaznovani«. Naenkrat je bilo vse tiho in nobeden ni nititi črnih. Potem smo vsi žalostni odšli domov.

Darko Bradassi
4. r. ROJAN

NA ANDREJEVEM SEJMU

Bila sem na Andrejevem sejmu. Sv. Andrej je zaščitnik mesta Gorice. Na sejmu je bilo mnogo stojnic. Prodajali so razne reči. Zelo rada sem se ustavljal ob stojnicah z igračami. Očka in mama sta mi kupila punčko Barbi, bratcu pa avto. Tam je bila tudi razstava vina. Šli smo na zabavisko. Z nami sta bila Robi in Rosana s svojimi starši. Na zabavisko me je očka peljal v hišo strahov. Notri je bila tema. Imela sem občutek, kot bi me vse šegetalo in treslo. Ludje so vriskali in se smeiali. Že doma mi je očka obljudil, da me bo peljal gledat motorna kolesa, ki vozijo v notranjosti velikega valja. Res sva šla. V velikem valju s šest metrov premera so trije vozači dirkali z motorji, dva moška in ženska. En vozač je celo delal akrobacije. Ludje so gledali z vrha navznoter. Po isti okrogli steni so se vozili tudi z avtom Fiat 500. Na zabavisko je bilo tudi mnogo vrtljakov.

Ko smo se vračali k avtu, smo v bližini videli tudi razstavo ptičkov. Žalostna sem bila, ker sem zagledala toliko ptičkov v tesnih kletkah. Najraje bi vse izpustila. Bilo je tudi mnogo tropskih ptičkov. Razstava je bila v goriški telovadnici.

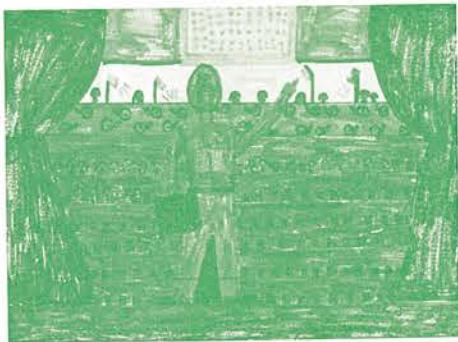
Pozno smo se vrnili domov, a ni bilo nič hudega, saj drugi dan ni bilo treba v šolo, ker je bila stavka.

Tanja Pertot
4. r. BARKOVLJE

UČITELJSKI SEMINAR

Začetka marca so imeli učitelji seminar. Takrat smo imeli mi počitnice. Na seminarju se učitelji pogovarjajo in poslušajo predavanja. Predavajo jim profesorji iz Ljubljane. Pravijo jim, kako je treba učiti. Velik poudarek so dali zlasti branju, ki je najvažnejše med vsemi predmeti.

V ponedeljek sem zato spala do poznega. Pomagati sem morala potem mami pri pospravljanju in pomivanju posode. Po kosilu je bilo isto. Šele popoldne sem lahko šla z Andrejino trgt zvončke.

Na torek sem šla na pustni ples za nas otroke. Imela sem lepo obleko. Tam smo se ves popoldan veselili. Bila sem oblečena v boginjo pomlad, moj bratec pa v Zorra. Vsak razred je nekaj zapel ali recitiral. Mi smo peli.

V sredo nisem šla na pustni pogreb, ampak k Andrejini, ki je bila bolna. Tam sem se igrala. Ves teden sem še pomagala mami. V nedeljo pa sem morala paziti na Marka, ki je bil sam doma, ker je njegova mama delala v trgovini. Ceprav je majhen, sva se lepo igrala. Risala sva, skakala in nazadnje gledala televizijo. Tako sem preživel prijeten teden.

Sonja Rupel
5. r. PROSEK

KOLINE

V nedeljo 28. decembra sem z očkom, mamico in babico šla v Movraž. Ded je ostal doma, ker se ni počutil dobro. Iz Barkovlja do meje smo se peljali precej časa, ker je bil v mestu velik promet. Blizu meje se je babica prestrašila, ker je mislila, da je doma pozabila propustnico. V resnicni pa je kar doma dala propustnico mami. Šli smo čez mejo in kmalu prišli v Movraž.

Mamina teta je namreč nekaj dni prej telefonirala, da bodo doma zaklali prasiča. Prasiča so zaklali že zgodaj zjutraj, zato smo ga videli že razkosanega. Pozdravili smo vse znance in tudi bratranca, ki sta v shrambi rezala meso. Kmalu je bila ura kosila. Po kosilu sem šla z očkom in mamo na sprechod, babica pa k znancem. Ko smo se vrnili sem v shrambi gledala, kako čistijo črevese. Bratranec Ladko mi je povedal, da ga čistijo za klobase. Potem so začeli pripravljati klobase. Ladko je držal črivo v cevki stroja, iz katerega je prihajalo seseckljano meso, katerega je v strojček dajal bratranec Stanko. Tako so nastale klobase. Iz ostalega mesa so naredili salame.

Bila je že tema, ko smo se odpravili domov. Iz avta sem gledala zvezde in si mislila, kako so lepe. Domov sem prišla utrujena in sem šla naravnost spat.

Jana Veliach
4. r. BARKOVLJE

ZABAVIDŠČE V LIGNANU

Poleti, ko sem bila na počitnicah v Lignanu, sem zvečer večkrat šla v zabavisko. Zabavisko je bilo zelo veliko in razsvetljeno, da ga je bilo videti že od daleč. Ob vhodu so bile stojnice, kjer so prodajali slaščice. Tam so bili vrtljaki za majhne otroke in celo jezero, po katerem so se vozili v čolnih na električni pogon. Najprej sem šla na veliko vrteče se kolo. Ko sem bila na vrhu, sem videla ves kraj Lignano. Z očkom in sestro smo šli tudi v hišo strahov. Sedli smo v majhen avto in se odpepljali po temnem rovu. Med potjo smo slišali vpitje strahov, zato smo začeli še mi kričati. V rovu bi nas kmalu zalila voda, a smo se pravočasno umaknili in prišli na prostro.

Poskusili smo tudi srečolov. Na zanke smo lovili premikajoče se igračke. Ulovila sem majhnega medvedka. S sprehoodo po zabavisku smo se vračali vedno pozno in vsakokrat sem bila utrujena in naveličana vsega.

Patricia Modie
4. r. BARKOVLJE

TAŠČICA

Ko je sredi marca začelo snežiti, sem na vrtu zagledal taščico. Na okensko polico sem ji natresel drobtinic. Nekaj časa potem sem videl taščico, ki je vsa v strahu zobraha drobtinice. Sedaj se je že privadila in večkrat pride na okensko polico. Nekaj dni potem sem jo spet opazoval. Plašno se je ozirala, naenkrat pa je odfrčala. Pogledal sem skozi okno in zagledal sem velikega črnega mačka.

Damjan Marsetič
2. r. BORŠT

VIDEL SE SE NA TELEVIZIJI

Sredi marca sem se s starši in sestro udeležil žrebanja Primorskega dnevnika v Trstu. To prireditve je snemala koprska televizija in potem oddajala v programu »Odprta meja«. Tudi jaz sem se videl na ekranu. Bil sem zelo vesel.

Tistega dne, ko smo šli na žrebanje, sem se prvič vozil z vlakom.

Damjan Jarc
2. r. DOBERDOB

BURJA ZAVIJA

V razredu smo in slišimo, kako močno zavija burja.

Mama me je zjutraj zbudila in vprašala, če bo v šoli pouk, ker zunaj sneži. Ko sem pogledal skozi okno, je bilo zunaj vse belo in močno je pihalo. Oblekel sem se in se napotil v šolo. Mama me je spremljala. Hодil sem pred njo, ker je po snegu hodila počasi. V šolo sem prišel ves moker in čepica je bila vsa bela od snega. Kmalu je prišla učiteljica, in šli smo v razred.

Na šoli so sedaj vsi učitelji, razen učitelja iz prvega razreda. Zunaj je ponekod skoraj pol metra snega in vsi šolarji smo zelo veseli. Mama je povedala, da je zima muhasta, sneži sedaj, ko bi morala že biti pomlad. V razredu nas je trinajst, tri deklice in deset dečkov. Kar pet deklic in sošolec so se ustrašili snega. Želim si, da bi zapadlo vsaj meter snega.

David Furlan
5. r. PROSEK

NA ŽREBANJU

Sredi marca so nas raznašalce povabili na žrebanje Primorskega dnevnika v Trst. Razdelili so štirideset nagrad. Dva

otroka sta žrebal, eden številko, eden pa nagrada. Ena nagrada je prišla tudi v Dobrobo. Zadovoljni smo bili, da so naši načrtniki dobili vsaj eno nagrado. Nagradili so tudi nas raznašalce. Pravim »nas«, ker z bratom pomagava mami pri raznašanju časopisa.

Po žrebanju smo si ogledali tiskarno. Zame je bil ta ogled zelo zanimiv in lep. Bratu in meni je tiskar naredil najini imeni in naslova na svinčeni ploščici. Prireditve je snemala koprska televizija, zato smo se potem videli v odaji »Odprta meja«.

Viviana Jarc
4. r. DOBERDOB

LUTKA PRIPOVEDUJE

Medvedek sem. Izdelal me je moj gospodarček Henrik. Povedal vam bom zgodbico.

Nekoč sem pobral gospodarčku orehe in zbežal v gozd. Naenkrat se je oglasila la-kota, zato sem strl oreh in ga pojedel. Povedati moram, da ni bil navaden oreh, ampak je bil plave barve. Ko sem oreh pojedel, sem naenkrat postal majhen kot mravlja. Tudi ostali orehi so postali majhni. Postal sem tak, kot mravlja. Videl sem mravljišče, a ko sem se približal, sta me prijele dva stražarja in me odpeljala v ječo. Tu sem se spomnil orehov. Strl sem oreh, ki je bil rdeč, pojedel sem ga in tekaj sem postal spet velik. Razdrl sem mravljišče, stekel k gospodarčku in ga prosil odpuščanja. Gospodarček Henrik mi je vse odpustil.

Henrik Gruden
4. r. ROJAN

MESEC MAREC

MeSEC marec ima 31 dni. Dnevi so bili pretežno sončni. V prvi polovici je bilo mrzlo vreme. Presenetil nas je sneg. Proti koncu je začelo sonce topleje greti. Za osmi marec, na mednarodni praznik žena, smo povabili mamice v šolo. Recitirali smo jim in peli. Potem smo imeli zakusko. Ko smo odšli domov, je začelo snežiti. Zaradi tega je večina otrok zbolela.

21. marca je bil prvi dan pomlad. Šli smo po Škednju in si ogledovali naravo. 28. marca smo sodelovali pri mladinski reviji »Pesem mladih«.

Učenke in učenci
1. in 2. r. ŠKEDENJ

BELE SNEŽINKE

Snežilo je. Vsi smo bili veseli. Sneg se je kmalu stalil in vsi smo bili žalostni. Ker je ostalo nekaj snega, sem šel v Lipico na smučanje. Bilo pa je nerodno, ker je bilo ledeno. Naenkrat pa je začelo močno snežiti. Tudi padel sem. Po smučanju so me zelo bolele noge in komaj sem sedel v avto, sem zaspal. Pripeljali smo se potem

v Bazovico. Tam sem kobil in se spet šel smučat. Tudi sankal sem se. Padel sem in se potolkel. Malo me je bolelo, a je hitro minilo. Obiskal sem še nono, kjer sem dobil malico in se vrnil potem domov. Upam, da se bom še smučal.

Marko Kalc
4. r. SV. ANA

SMREKA

Smrečica zala za grmom si skrita,
v tisoči tišino tam si zavita.
Veter zapihal, veje zamajal,
smrečici lepi je ponagajal.
Za grmom ni sonca, tema leži,
smrečica mlada se ne boji!

Merica Zlobec
4. r. S. ANA

PUST

Pust letos ni bil lep, ker ni bilo lepih mask. V šolo smo prišli v maskah. Jaz sem bila oblečena v rusko damo. Sošolec Andrej se je oblekel v čarodeja in nam kažal trike. V šoli smo plesali, potem pa šli na vrt.

Na cesti sem videla pustni voz. Okoli njega je bilo mnogo pustnih šem. Ustavljače so vsak avto. Neka šema je zbirala denar v nočno posodo. S sošolcem Manuela sva šli po hišah. Dobili sva vsaka kozarec koka kole in paket pisanih trakov. Manuela je bila oblečena v Kubanko. Šli sva k Tanci, potem k najini prijateljici Mari in potem še k moji sestrični. Ko sva se vrnili domov, sva zagledali mojega brata, ki je bil oblečen v hippyja. Meni je pust zelo všeč, škoda le, da tako hitro mine.

Martina Grahonja
4. r. S. ANA

NA SNEGU

Šli smo na sneg v Senožeče. Bilo je preveč ljudi, zato smo se namenili v Hoteleščico. Po cesti sem se razgledoval okoli s snegom pokrita polja, kot bi bila pokrita z odejo. Peljali smo se mimo Nanosa in na vrhu sem zagledal anteno. Oče mi je povedal, da je to televizijska antena. V Postojni sem videl plug, ki je s ceste čistil sneg. Ker je preveč snežilo, smo se obrnili in se vrnili proti domu. Ustavili smo se le malo časa na nekem travniku, kjer smo se kepali. Tak je bil moj nedeljski popoldan na snegu.

Andrej Debelis
4. r. SV. ANA

KOMU ZVONI

Na Prosek je zvonilo. Učiteljica nas je vprašala, kdo je umrl. Sonja in Andrejina sta povedali, da je umrla babica učiteljice Dunje. V isti hiši pa se bo kmalu rodil otrok.

Ko prisluhnemo zvonjenju, se spomnimo, da bo tako zvonilo naši mami, očetu, znancem, sorodnikom in seveda tudi nam. Nične ne ve, kdaj bo umrl. Ko bomo mi umrli, bodo živelii drugi ljudje: to nam daje malo poguma. Življenje je zelo kratko in vsak od nas skuša živeti lepo in dolgo. Večkrat se tudi zgodi, da otrok umre kmalu po rojstvu, ali da se ponesreči, pogoltne kamen in podobno. Ko se je rodila sestra, je v naši družini umrl dedek. Ko sem se rodila jaz, je umrla prababica, ko pa se je rodil brat, je umrla babica.

Mama mene še ni peljala na noben pogreb, ker pravi, da so take reči za odrasle, ne pa za otroke. Želim si, da bi moji starši, brat, sestra, sorodniki, znanci in drugi umrli čim pozneje.

Ingrid Zorn
5. r. PROSEK

BURJA

Več dni je pihala burja. Pomlad je že, a vreme je tako, kakor bi bila zima. V marcu je kar dvakrat zapadel sneg. Po travnikih so se že prikazale cvetnice, a jih je sneg vse prekril.

Danes sem se sama prebudila. Tako sem se oblekla, ker me je zeblo. Čez nekaj časa sem šla v šolo in po poti opazovala drevesa, kako se majajo v burji. Ker nisem imela čepice, mi je burja vse lase razmršila.

Sonja Bucavelli
5. r. PROSEK

PRI DEJANU

Hitro sem prišel domov iz šole in se takoj lotil naloga. Moral sem pohiteti, ker sem kasneje nameraval domov k Dejanu. Najprej sem spisal računske naloge, potem pa napisal popravo italijanske naloge. Kako lepo bi bilo, če ne bi delal toliko napak in mi ne bi bilo treba vedno popravljati. Ko sem se namenil, da bom bral vsaj pol ure, me je mama poklicala h kosilu. Vprašala me je, če sem se že lotil branja in odgovoril sem ji, da tega še nisem naredil. Po kosilu sem se učil še prirodopis in na srečo je bilo zelo malo. Popoldne pa sem odšel domov k Dejanu in sva se skupaj igrala.

Marko Danieli
5. r. PROSEK

ODSOTNE SOŠOLKE

Pri nas je redkokdaj kdo odsoten in nemanjka rad v šoli, kjer se imamo lepo. Danes so odsotne tri deklice: Sonka, Daniela in Tanja. Sonka ima vročino in kašlja, Tanja boli grlo in ima vročino, Daniela pa je večkrat odsotna, ker se hodi zdraviti v Trst.

Sonka je po značaju mirna in zelo delavna. Ni površna, pač pa zelo marljiva, na-

tančna in prijazna. Ko se med odmorom pogovarjam, se kmalu odstrani, vzame knjigo in bere. Kadar bere je tako zamknjena, da niti ne sliši, če ji kričimo v uho. Je srednje postave, suha, ima rjave oči, dolge lase in nosi naočnike.

Tanja je po značaju površna, a zelo rada hodi v šolo, se uči in vsem pomaga. Po značaju je pogumna, se nobenega in nič ne boji, razen pajkov. Je srednje postave, drobna, lase ima rjave, oči pa plave.

Daniela hodi v šolo bolj malo. Niti ona ni zelo natančna. Je srednje postave, malo debela, lase pa ima rjave, stisnjene v konjski rep.

V našem razredu se imamo vsi radi.

Tamara Danieli
5. r. PROSEK

NA KANINU

Na Jožefovo nismo imeli pouka, zato sem šel na izlet na sneg. Bilo je zelo lepo. Šli smo na Kanin. Jaz sem imel sanke, drugi pa so imeli smuči. Sankal sem se z bratom Andrejem do štirih popoldne. Tedaj smo šli na avtobus. Predno smo vstopili, je mama preoblekla Andreja, ki je bil ves moker. Vožnja proti domu je bila zelo prijetna.

Aleksej Pertot
5. r. PROSEK

PREŠERNOVA PROSLAVA

21. februarja smo imeli Prešernova proslavo. Zbrali smo se zvečer v telovadnici srednje šole. Prireditev se je pričela ob osmih. Najprej je proseška godba zaigrala dve koračnici. Potem sta na oder stopila naša Dejan in Tamara, za njima pa smo nastopili vsi šolarji. Najprej sta govorila Aleksander in Ingrid, zatem smo zborno recitali »Uvod h krstu pri Savici.«

Za nami je nastopila dramska skupina, ki je zaigrala »Županovo Micko«, sledil je nastop zobra »Vasilij Mirk«. Naši pevci so lepo zapeli štiri pesmi. Na koncu je godba zaigrala »Hofmanove pripovedke.«

Bilo je zelo lepo. V dvorani je bilo mnogo ljudi. Vsi učenci smo nastopili v modrih hlačah in kitlah, v belih bluzah in z rdečim nageljnem.

Andrej Blason
5. r. PROSEK

PRI POUKU

V sredah in sobotah imamo v šoli verouk, in sicer po odmoru. Čim je zadnjič vstopil v razred gospod, smo nekateri šli v zadnje prostore. Med veroukom smo nekateri rragrali. Klepetali smo, delali oslarije, nismo upoštevali gospodovih opominov, pacali smo po veroučni knjigi in samo po sebi se razume, da nismo sledili razlagi. Ta-

ko smo delali ves čas, neprenehoma. Gospod nas je večkrat okregal, a ni pomagal. Še bolj smo nagajali. Metali smo papirčke sošolcem, da bi se jezili, se smeiali, medtem pa se je gospod trudil, da bi nam čim bolj nazorno in zanimivo razlagal.

Po uri verouka je učiteljica stopila v razred. Po njenem obrazu sem takoj razumel, da smo jo tokrat predebelo nakuhalni. Pozabil sem bil, da naša učiteljica med uro verouka sedi na hodniku pred učilnico in popravlja naše zvezke. Prav gotovo nas je slišala. Pri duhovniku smo večkrat zelo nemirni, a tokrat smo bili kar poredni. Poklicala je k tabli nekaj sošolcev in seveda tudi mene. Ni se jezila. Ukažala nam je, naj vzamemo zvezke in naj pismeno razložimo svoje obnašanje. Bilo nam je zelo hudo, ker smo se komaj tedaj zavedli, kaj smo naredili.

Tolikokrat smo že govorili o vedenju, oliki in spoštovanju, da je imela učiteljica polnoma prav, da nam tokrat ni rekla nič, in nam je le naročila, naj se skušamo opravičiti. Za tako grdo vedenje ni opravičila. Zdaj lahko le sklenem, da bom postal bolj pameten. Upam, da mi ne bo treba več pisati kazni.

Dejan Danieli
5. r. PROSEK

JOŽEFOVO

V petek in soboto nismo imeli pouka. V petek je bilo Jožefovo, sobota pa je bila prosta, ker je dan vpadel med dvema praznikoma. Učiteljica nam je seveda dala naloge: računstvo, slovenske vaje, italijanščino in prosti spis. V petek sem spisala računstvo, v soboto vaje, v nedeljo pa sem naredila italijanščino, prosti spis in še brala sem.

V prostih dneh sem se veliko igrala. Z družino nisem šla na noben izlet, ker je morala mama delati. Kljub temu sem se imela zelo lepo.

Erika Stocca
5. r. PROSEK

VESELO POPOLDNE

Na sedežu »Primorja« smo imeli pustno prireditev: pustno rajaanje. Iz našega razreda smo vse prišli osemnjeni, razen Sonje. Bil sem oblečen v Kitajca.

Popoldne je bila prireditev. Najprej so nastopili otroci iz vrtca, ki so plesali. Učiteljica iz četrtega razreda nas je potem vprašala, kaj bomo zapeli. Zapeti smo hoteli šest pesmi, a učiteljica je rekla, da bo dovolj, če bomo zapeli samo tri. Dirigirali sta

sošolki Tanja in Tamara. Tanja je dirigirala »Majolka bod' pozdravljena« in »Ko študent na rajžo gre«, Tamara pa »Regiment po cesti gre«. Najlepše smo zapeli zadnjo pesem.

Nekateri smo potem šli ven, ker je bilo v dvorani vroče in polno otrok. Zunaj smo se igrali do večera in šli potem domov.

Ta pustna prireditev je bila zelo lepa. Škoda, da je pust kmalu minil.

Korado Čuk
5. r. PROSEK

Urednikova pošta

Ta številka Galeba je posvečena 100-letnici rojstva največjega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja. V prihodnjih dneh bodo vseposod proslave te važne obletnice in prepričan sem, da pripravljate podobne prireditve tudi na šolah. Potrudite se, da bodo proslave uspele, saj je Cankar vreden, da se ga vsi spomnimo in ga počastimo, ker nam je v svojih nesmrtnih delih zapustil ogromno in veličastno kulturno-literarno bogastvo.

V tej številki lahko preberete Cankarjevo črlico »Desetica«, v kateri opisuje Cankar svoja dijaška leta, ki jih je v Ljubljani preživil v največji revščini. Kakšna je bila njegova sreča, ko je od ljubljene matere dobil njen zadnji denarni prihranek, da se je vsaj začasno izvlekel iz stiske. Vredno je, da se ob tem opisu zamislimo in se vprašamo, kako je pravzaprav z nami, ki nam nič ne manjka, ker smo vedno siti, lepo oblečeni in toplo obuti. Res je, da so se časi spremenili, a nekaj več skromnosti in malo več žrtev nam ne bi v ničemer škodovalo.

— o —

Lepo se zahvaljujem vsem tistim, ki so mi poslali voščila za velikonočne praznike. Posebno se zahvaljujem Morenu Vertovcu, učencu 3. razreda osnovne šole v Rojanu, ki mi je voščilo, katerega tu objavljam, poslal že v prvih dneh marca. Dragi Moreno, zelo malo zaupaš v vestnost poštnih uslug!

— o —

Zaradi pomanjkanja prostora sem moral izpustiti nekaj dopisov, ki so mi jih poslali

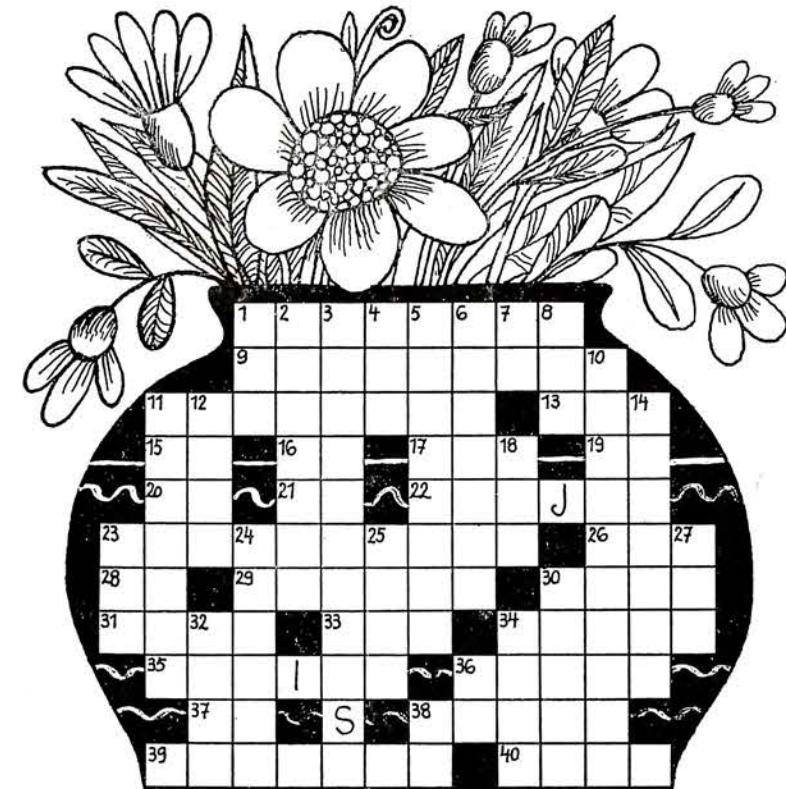
učenci iz 4. razreda osnovne šole pri Sv. Ani in iz 5. razreda osnovne šole na Proseku. Vse vaše dopise bom objavil v zadnji številki. Do tedaj pa nekoliko potrite. Vse pa pozivam, naj pišejo tudi kasneje, sredi počitnic, dopise pa bom objavil že v prvi številki prihodnjega letnika.

UREDNIK

Za listre glave

KRIŽANKA

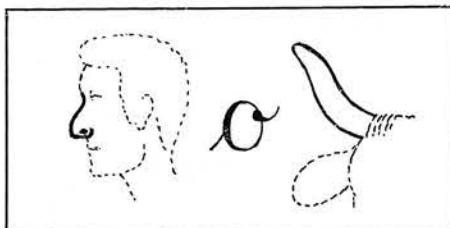

VODORAVNO: 1. sosednja država, 9. prebivalka slovenske pokrajine, 11. največja reka v Ameriki, 13. osebni zaimek, 15. nikalnica, 16. kratica za novi dinar, 17. bližnji sorodnik, 19. avtomobilска oznaka Tren-ta, 20. sto kvadratnih metrov, 21. dve črki, ki tvorita rimske štiri, 22. domače ime za konjak, 23. ženska, ki pleska, 26. vodna žival in istočasno nevarna bolezen, 28. na avtomobilskih tablicah Reke, 29. rojstni kraj pesnika Župančiča v Beli krajini, 30. glavno mesto Gane, 31. nasprotno od široka, 33. drugo ime za Jadran, 26. mesto v srednji Istri, 37. kratica za odbor učencev, 38. na-vpičen rov, 39. povratek, 40. prav tak.

MAGIČNI KVADRAT

1	2	3	4
2			
3			
4			

REBUS

VODORAVNO IN NAVPIČNO: 1. Gozdnii glodalec, 2. znamka avtomobila, 3. druga beseda za krasno, 4. odžgano drevesno deblo.

REŠITEV UGANK IZ 6. ŠTEVILKE

STOPNIČKE -- 1. 0, 2. os, 3. kos, 4. kosa, 5. kasno, 6. Stanko, 7. kostanj.

SLIKOVNA UGANKA — Sanke, kosa — krava, omara — škarje, zajec — zvon, voz: Sa-ra-je-vo.

ZLOGOVNICA — Krokodil, labirint, agitator, vodarina, Ilirija, rokavica. Imeni instrumentov sta: klavir, kitara.

KONJIČEK -- Bruselj, Sofija, Lizbona

**Rešitve ugank pošljite čimprej na Uredništvo GALEBA: Lojze Abram,
Ul. G. Amendola 12 - 34134 Trst.**

REŠITVE SO POSLALI: Alan Oberdan, 2 r. DONADONI, Vida Gravner, Sonja Bensa, Beno Vižintin, 5. r. PEVMA, Aleksander Kuret, 3. r. RICMANJE, Sabina Salvi, 5. r. BORŠT, Marvida Čuk, Boris Tavčar, Aleksij Tavčar, 1., 3. in 4. r. SV. IVAN, Drago Purič, 5. r. REPENTABOR, Fabiana Milazzi, Cinzia Pečar, 1. in 3. r. BAZOVICA, Marina Frandolič, 4. r. ŠTIVAN.

NAGRADE DOBIJO: Boris Tavčar, 3. r. SV. IVAN, Beno Vižintin, 5. r. PEVMA, Aleksander Kuret, 3. r. RICMANJE, Alan Oberdan, 2. r. DONADONI, Marina Frandolič, 4. r. ŠTIVAN.